

232
16

LUKKA

1905

Kansanopettajain Osakeyhtiö
VHLEISTUS, Helsinki.

30429AKKI III, 32 siv. Hinta 75 p.

Helsinki 1905. Osakeyhtiö F. Tiilmann.

JOULU PERHEJUHLANA.

Kaikista kirkollisista juhlistamme on joululla enimmin perhejuhlan leima. Tämä johtuu epäilemättä etupäässä siitä että juhlan esineenä on Jeesuslapsi ja että se sentähden on myöskin *lasten juhla*. Mutta se mikä koskee lapsia, se koskee myöskin perhettä. Lasten juhla on perheen juhla. Toiseksi vaikuttaa tässä myöskin vuodenaika, joka ei salli viettää juhlaa ulkoilmassa. Ulkona on nyt pakkaneen, kylmä tuuli puhaltaa ja kokoelee luminetoksia teille ja pihoilte. Ympärillämme leviää talvinen maisema lehdettömine puineen ja jäätyneine järvineen. Kylmää ja kuolutta on nyt luonto, mutta juuri sentähden tuntuu sisällä lämpöiseltä ja turvalliselta. Ulkona on pimeää, mutta valoisan joulukuusen ympärillä on iloa ja riemua.

Joulu on *lasten juhla*. Silloin tulevat vanhemmatkin ihmiset usein lapsellisiksi, leikitään joulu-leikkejä, kerrotaan satuja. Ei koskaan ole yksinäisellä niin ikävä vanhempiaan ja omaisiaan kuin jouluna. Kaikki, jotka voivat, matkustavat silloin vanhempainsa luo kotiinsa, ja ne jotka eivät voi, ajattelevat kaihomielin lapsuuden aikoja. Säälä tulee niitä, joiden kuten esim. merimiesten ja junamiehistöjen, jouluna on pakko olla matkoilla poissa kotoa.

Ja kun sisarukset eri tahoilta ovat saapuneet kotiin, miten vilkkaaksi tulee elämä, mikä liike ja tohina täyttää kaikki paikat. Silloin iloitsevat talon vanhat haltijat ja kuiskailevat toisilleen ajatuksensa uusista ja kuitenkin niin tutuista tulokkaista.

Mutta kun jouluaatto on saapunut, silloin loppuu hälinä talossa, juhlallisina kokoonnutaan kuusen ympärille ja kuunnellaan tuota vanhaa, mutta kuitenkin ijäti nuorta sanomaa Vapahtajan syntymästä Betlehemissä. Ja sitten tulevat lahjat, joita katsellessaan lasten silmät säteilevät ja vanhem-

matkin ihmiset tuntevat sydämensä lämpenevän lapsuuden muistoista.

Mutta ken on sitten hän, jonka kunniaksi tätä juhlaa vietetään tuhansissa kodeissa? Hän oli itse koditon ja perheetön mies, niin yksinäinen, että hän taisi sanoa: „ketuilla on luolat ja taivaan linnuilla on pesät, mutta ihmisen pojalla ei ole, kuhunka hän päänsä kallistaisi.“ Ja kuitenkin on juuri tämä yksinäinen, koditon mies istuttanut rakkauden ja rauhan voimat maailmaan. „Hän on tullut köyhäksi, sentähden että hän meidät rikkaiksi tekisi“. Hän, joka itse oli perheetön, hän on vasta oikein julistanut avioliiton pyhyden, vasta hän on oikein tuntenut ja ilmi lausunut lapsensielun äärettömän arvon, hän se vasta on luonut kristillisen kodin hengen. Hän oli liian suuri, liian korkea kuuluakseen yksityisen kodin pienelle piirille, sillä hän kuului koko maailmalle. Kun kerran hänen äitinsä ja veljensä esiintyivät vaatien häntä itselleen, katsahti hän ympärilleen opetuslapsipiiriinsä ja sanoi: „katso minun äitini ja minun veljeni! Sillä jokainen joka tekee minun Isäni tahdon, joka on taivaassa, hän on minun veljeni ja sisareni ja äitini“ (Matt. 12: 49 s.).

Kuka on sitten tämä mies? Hän on Kristus, *Siionin kuningas*, joka vaatimattomana ja hiljaisena tulee kansansa tykö. Vaatimattomiksi ja siiveiksi hän tahtois meidätkin tehdä. Poistakoon hänen juhlansa kaiken riidan ja epäsovun kodeistanne ja keskeltänne. Toteutukoon enkelitervehdys: „rauha maassa“ kaikkien meidän piirissämme? Sentähden laulamme jouluvirressä:

Ah Herrani, mun Jeesuksen'
Tee asunnokses sydämen'
Äl' ylön anna tuskassa
Vaan vahvista ain' uskossa.

E. J.

Joulukuusella.

Tässä on hedelmäkuusi! —
Hillitse, lapsi, nyt suusi! —
Hliöksillä omenoita,
Veskunoita, rusinoita;
Sokerileipiä loitommalla,
Tähtikukkia kaikkialla,

Paistavia, loistavia.
Mutta latvassa — siellä nään
Voiton auringon liekissään!
Kuka ponnisti, voitti sen,
Voitti valkeuden kukkasen.

J. N. E.

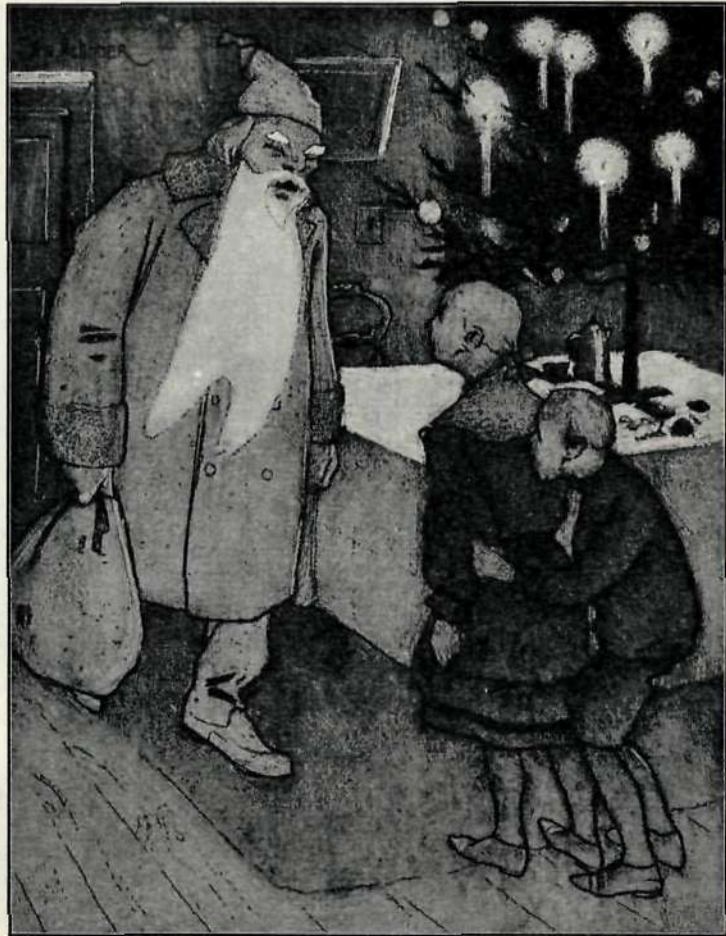
Veikko oli pukin peikko.

Joulu kohta lapset ihastuttaa,
Kun vain kello ehtii lyödä kuus.
Nurkissa jo pukki kolisuttaa.
„Nyt se tulee tänne!“ Helmi huus.
Toini tuosta tulee totiseksi;
Hänet pukki varmaan kohta keksii.
Tosiaankin! Pukki koputtaa.
Tökkohan nyt mitään siltä saa?

Pukki — kah! Se onkin aimo jätkä!
Käy ja ähkää, seista mököttää,
Päässä metrin pitkä hatun pätkä
Hyvän illan sijaan määkii: „Mää!
Kilttejäkö täällä lapset ovat?“ —
Tuumat tuosta syntyy tuiki kovat.
Kukin kiltti olleensa nyt sois;
Tokko myöntää varmasti sen vois?

Pukki lähestyy, ja Toini tuosta...
Pöilöön puittaa. Silloin jakamaan
Pukki käypi lahjojaan, ja juosta
Lapset alkaa niitä noutamaan...
Pukin hattu putoo pois... Kas, Veikko
Olikin tuo hirnu pukin peikko!
Kaikki nauraa. Veikko katoaa.
Kukin lahjat itse ottaa saa.

Em. Tamminen.

HEIPS, UFI JA APISHÄRKÄ.

Egyptin maassa eli noin kuusi tuhatta vuotta takaperin kaksi veljestä, Heips ja Ufi. Mutta vaikka he olivat viljavan Niilin laakson lapsia, eivät he kuitenkaan saaneet nauttia sen lihavuudesta. He olivat köyhiä ja orpoja. Heidän isänsä, paimen, oli kuollessaan jättänyt heille ainoaksi perinnöksi härän. Se oli kaunis ja karvaltaan musta, otsassa vatkea nelikulmio.

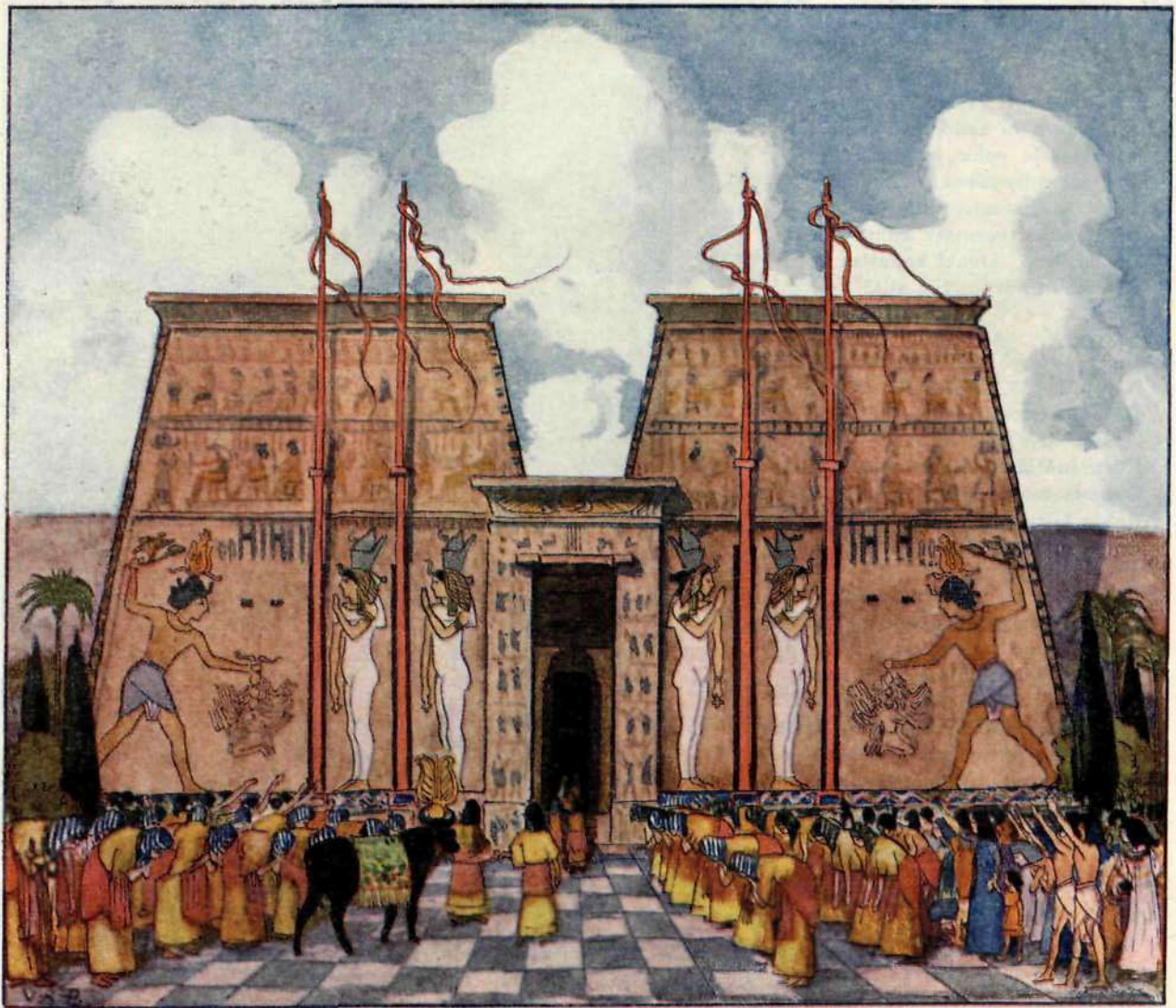
Heipsiä ja Ufia oli opetettu kunnioittamaan epäjumalia. He tahtoivat pyhittää elämänsä auringon jumalalle, Ptahille, ja palvella häntä. He tahtoivat päästä läheiseen yhteyteen tämän jumalan kanssa. Mutta temppelin pyhimpään osaan, jossa jumalan luultiin asuvan, pääsivät ainoastaan papit. Ja heistä ei voinut tulla pappeja. Sillä Egyptissä vallitsi jyrkhä säätyerotus. Jokaisen piti joutua siihen toimeen, asemaan ja säätyyn, jossa hänen isänsäkin oli ollut. Niin piti sotilaan pojasta tulla sotilas, maanviljelijän pojasta maanviljelijä. Heips ja Ufi paimenen poikina eivät siis voineet päästä auringon jumalan huoneenhaltijoiksi; ainoastaan pappien suvulla oli se oikeus.

Mutta Heipsin ja Ufin oli vallannut vilpitön usko, että kaikki ihmiset ovat yhdenarvoisia. He ajattelivat, ettei ihmisen suuruus riipu säädystä, vaan kunkin omasta jaloudesta. Tämä, silloin hyvin harvinainen aate vaikutti, että Ufi aina uskalsi toivoa papiksi, mutta Heips vielä ylemmäksi, egyptiläisten kuninkaaksi, jota nimitettiin faraoksi ja luultiin auringon jumalan pojaksi.

Veljesten edessä oli kyllin esteitä. Mutta niitä he eivät kammoneet. Mihin he luulivat itsellään olevan oikeuden, sitä koettivat he saavuttaa, millä keinolla tahansa. Se oli heidän kantansa. — Heips oli heiveröinen ruumiiltaan, mutta erittäin viisas. Ufi taas oli hyvin rotevakasvuinen, mutta ei niin älykäs kuin hänen veljensä. Heipsin terävään päähän pisti ajatus:

„Uhratkaamme kaikki, mitä meillä on, nimittäin härkämme Ptahille, niin on hän auttava meidän temppeleinsä. Nyt tiedän, mitä teen.“

Näin päätettyään odotti hän ensimmäistä temppelijuhlaa. Kun se tuli, meni hän temppelin pylväsaliin ja piirsi sen seinälle heidän mustan härkensä kuvan, jolla oli valkea nelikulmio otsassa. Hän tiesi, että egyptiläiset luulevat jumalikseen kaikkia eläimiä, joiden kuva oli temppelin pylvässeinällä.

Eikä hän pettynytkään. Kohta rupesivat Egyptin papit kyselemään mustaa, valkoläsistä härkää. Sellainen oli Heipsin ja Ufin eläin. Mutta jos he olisivat sen sellaisenaan saattaneet papeille, eivät he olisi päässeet sen parempaan säätyyn eivätkä temppelin pyhimpään osaan.

Eräänä päivänä mietittyään tarkasti tätä asiaa sai Heips keinon keksityksi.

Hän teurasti veljensä kanssa härän. Ufi teki siinä ne työt, jotka ruumiin voimia kysyivät. Heips taas toimitti nylkemisen, jossa tarvittiin erityistä taitoa. Hän näet sai nahan niin hyvin pois, että sitä, pystyyn pönkitettynä, olisi luullut aivan terveeksi häräksi. Ulkopinnassa ei ollut yhtään haavaa. Korvat, sarvet ja kaviot olivat kaikki paikoillaan. Silmäaukoista vaan saattoi nähdä sisään ja huomata, että siellä oli onttoa; nämä reiät sulki Heips lasintapaisella aineella. Härän jalkoihin asetti nerokas nuorukainen ihmeelliset laitokset. Siten härkä saattoi kävellä, jos sitä talutti, taikka jos meni sen sisälle ja heilutti määrättyjä vipuja.

Veljekset menivät suun aukosta härän sisään. Siellä sai Heips vääntää vipuja niin, että härkä

teki askeleita. Silmäaukkoa sulkevien lasien läpi hän katsoi ulos ohjatakseen matkaa, joka suunnattiin Memfiseen, Egyptin ensimmäiseen pääkaupunkiin. Papit tulivat jo tiellä vastaan. Nähtyään tuon etsimänsä elukan, jonka kuva oli temppelin pylvässalin seinällä, päästivät he ilohuodon. He alkoivat heti jumaloida härkää. Mutta sittenpä he vasta oikein riemastuivat, kun he huomasivat, että pyhä eläin osaa puhuakin.

Sillä taluttaessaan härkää neuvottelivat papit, millä pyhällä nimellä he tätä uutta jumalaa mainitsisivat.

Silloin pani Heips härän huulet liikkumaan ja lausui suun raosta:

„Nimeni on Apis.“

Tämän kuultuaan päättivät papit viedä pyhän elukan suurella juhlallisuudella temppeliin. Tie peitettiin kalleilla matoilla; itse härkä verhottiin komeisiin vaippoihin. Papit lauloivat pyhiä lauluja, ja kaupungin kansa seurasi riemusaatossa mukana. Silloin oli todella juhlapäivä.

Kun oli päästy temppeliin, hoidettiin pyhää eläintä sanomattomalla huolella. Mitäl oistavimpien vaatteiden päälle se vietiin; sille tuotiin maailman harvinais-

simpia herkkuja kulta-astioissa, ja se sai kalliita uhrilahjoja.

Omituiselta tuntui kaikki jumaloiminen veljeksistä, jotka olivat härän nahkakuoren sisällä. Etenkin Ufi se hämmästytti. He, jotka ennen eivät temppelin palvelijoiksi kelvanneet, joutuivat palveltaviksi. Juhla loppui, väki poistui, temppelin ovet suljettiin ja luultu härkä jäi yksin. Silloin tulivat sen sisästä nuorukaiset pois. He rupesivat syömään halulla niitä ruokia, joita sinne oli tuotu. Syötyään he nukkuivat; sillä he olivat kovin väsyneet.

Aamulla he heräsivät virkeinä. Silloin muistelivat he seikkailuaan. Ufi huomautti, että kyllähän he tähän asti ovat viihtyneet, mutta ei täällä ummessa ole kauvan hyvä olla. „Ja sitäpaitsi“, lausui hän, „en tahdo olla palveltavana, vaan jumalien palvelijana.“

„Ei meidän tarvitsekaan täällä kauvan olla“, vastasi Heips. „Sillä minulle sanottiin unessa, että kuningas eli farao on tänä yönä kuollut. Minä tämän Apis-härän sisässä pyydän kansalta päästä faraoksi ja esitän sinut ylimmäksi papiksi.“

Ufi myöntyi; eikä hän kyselyt keinoja, miten se kävisi pänsä. Sillä hän oli päässyt siihen vakuutukseen, että viisas veli kaikki aikeensa hyvin toteuttaisi. —

Kuului jo ovelta rapinaa. Tuskin ehtivät Heips ja Ufi mennä härän nahkakuoreen, kun Memfiin papit ja asukkaat saapuivat tempeliin rukoilemaan. Farao oli kuollut, ja pyydettiin nyt, että Ptahin pyhä eläin, joka osasi puhua, ilmoittaisi heille, kuka heidän tulisi valita kuninkaakseen.

Silloin Heips liikutti taas härän huulia ja lausui suun raosta: „Jos te tahdotte minut faraoksi, niin muutan itseni tulevana yönä ihmiseksi. Täältä tapaatte huomennaamuna myös pappini, joka on oleva ylempi kaikkia muita.“

Silloin kaikuivat tempelissä iloiset hyväksymishuudot.

Yöksi nuorukaiset jäivät kahden tempeliin. Silloin tuli Heips ulos härän sisästä, huomenna esiintyäkseen kuninkaana. Samoin putkahti ulos Ufikin ollakseen ylimäinen pappi. Härän nahkakuoren veljekset uhrasivat Ptahille polttaen sen alttarilla.

Seuraavana päivänä kruunattiin Heips, entinen paimenpoika, juhlallisesti koko kukoistavan Egyptin maan itsevaltiaaksi faraoksi; hänen rinnallaan oli hänen Ufi veljensä ylimäisenä ppapina arvokkain henkilö koko valtakunnassa.

Kaikki loisto, johon nuorukaiset nyt kohosivat, on niin häikäisevää, ettei sitä osaa kuvata. Ko-

meisiin asunoihin he pääsivät. Heipsin ympärillä oli hohtava hovi; valtakunnan ylhäisimmät henkilöt olivat hänen palvelijoinaan ja virkamiehinään. Ufilla ylimäisenä pappina oli myös hyvät olot. Hän sai suuren vallan ja hurskas kansa häntä pyhästi kunnitti. Tällaisia etujansa käyttivät korkeat veljekset jumalainsa kunniaksi ja kansansa hyödyksi. Heidän elinaikanaan oli Egyptinmaa hyvin onnellinen.

Muistoksi ensimmäisestä Apis-härästä, jonka luulivat puhuneen ja muuttuneen ihmiseksi, etsivät egyptiläiset sitten Heipsin kuoltua härän, jolla oli samat tunnusmerkit kuin Heipsin ja Ufinkin härällä: karva musta, otsassa vaan valkea nelikulmio. Tätä eläintä palveltiin sitten komeassa tempelissä suurella juhlallisuudella. Ja kun se kuoli, murehdittiin sitä niin kauvan, että taas löydettiin uusi Apis-härkä.

Näin sai alkunsa se Apis-härän palvelus, joka sitten kesti vuosituhasia. Se vaan egyptiläisiä kummastutti, etteivät muut Apis-härät olleet niin viisaita kuin alkuperäinen. Aina muisteltiin, kuinka tämä osasi puhua ja muuttua heidän kuninkaakseen. Näiltä uusilta Apis-häriltä eivät he kuulleet sanaakaan, eikä niistä yhdestäkään tullut faraota.

TOPPI KALLIO.

RETKEILYLLÄ METSÄSSÄ.

Olet ehkä joskus metsässä käydessäsi nähnyt jotakin sellaista, kuin viressä oleva kuva osottaa. Siinä on kuvattu osa männynrunkoa, jonka paksussa kaarnassa on pitkulainen syvennys. Syvennykseen on lujasti kiinnitetty männynkäpy. Jos tarkastat tällaista männynkäpyä, niin näet heti, että se on ikäänkuin rikkihakattu. Syvennys kaarnassa, johon käpy on kiinnitetty, on parhaaksi niin laaja, että se siihen mahtuu. Toisinaan se on niin lujaan kiinnitetty, että sitä on vaikea sormin irroittaa.

Kuka tuon syvennyksen on tehnyt? Ja kuka on kävyn siihen kiinni iskenyt?

Jos varovasti lähestyt tällaista paikkaa, niin voi sattua, jos ei ensimmäisellä ja toisella, niin ehkä kolmannella tai jollakin seuraavalla kerralla, niin hyvästi, että itse saat vastauksen noihin kysymyksiin. Saat nähdä pienen valkosen ja mustan kirjavan linnun, joka istuen pitkin puunrunkoa ahkerasti takoo tuota rakoon pantua käpyä. Se

heittää kävyn vihdoin maahan, lentää ylös puuhun, tuo sieltä uuden kävyn, kiinnittää sen taas samaan syvennykseen ja rupeaa nokallaan sitä iskemään. Täten syntyy vähitellen puun juurelle koko joukko tuollaisia rikkihakattuja käpyjä, joita on helppo erottaa muista, luonnostaan pudonneista kävyistä. Itseltään varisseet kävyt ovat näet tummempia, ja nitten ehjät suomet ovat auenneet sirottaviksi (ks. kuvaa).

Se lintu, joka tämän tekee, on eräs tikka, jonka kuvan näet tässä. Tikka syö tavallisesti kaikellaisia pikku eläimiä, joita se terävällä nokallaan hakkaa esille puitten kuoresta ja kuoren altakin itse puusta. Loppukesällä ja etenkin syksyllä ja kevättalvella se kuitenkin syö männynsiemeniä, jotka se hakkaa esille kävyistä niinkuin äsken jo sanoin. Jos vertaa tällaista rikkihakattua käpyä ehjään koskemattomaan, (ks. kuvaa), niin erotus on silmiinpistävä. Ainoastaan alimmat suomet rikkihakatussa kävyssä ovat ehjät ja samallaiset kuin ehjässä kä-

heittää kävyn vihdoin maahan, lentää ylös puuhun, tuo sieltä uuden kävyn, kiinnittää sen taas samaan syvennykseen ja rupeaa nokallaan sitä iskemään. Täten syntyy vähitellen puun juurelle koko joukko tuollaisia rikkihakattuja käpyjä, joita on helppo erottaa muista, luonnostaan pudonneista kävyistä. Itseltään varisseet kävyt ovat näet tummempia, ja nitten ehjät suomet ovat auenneet sirottaviksi (ks. kuvaa).

vyssä. Helppo on ymmärtää, miksi niin on laita. Kun tikka asettaa kävyn syvennykseen, iskee se sen kiinni aina niin, että kävyn leveämpi alapää on alaspäin ja suomujen vapaat päät siis ylöspäin. Siten käpy ensiksikin pysyy lujemmin kiinni kolosaan ja tikan on helpompi saada siemenet esille iskeytyksi. Sopivan kolon se joko itse hakkaa kaaraan tai käyttää valmista syvennystä, jotakin vanhaa oksan jälkeä tai muuta sellaista. Kun tarkastaa männyn runkoa tuon syvennyksen kohdalta, näkee kaarnan ikäänkuin kuluneeksi sen alapuolelta. Sen ovat aikaansaaneet tikan terävät kynnet, jolla se on pidellyt kiinni puun kyljessä riippuessaan (ks. kuvaa). Puun kylkeä on hangannut myöskin tikan tankea pyrstö, johon se nojautuu käpyjä takoessaan.

Missä kuusia kasvaa tekee se samoin kuusen käpyville.

Varmaan tunnet erään toisen metsän eläimen, joka mielellään syö sekä männyn että kuusen siemeniä? Tarkoitin oravaa. Olet ehkä nähnytkin sen takajaloillaan istuen naker-tavan käpyjä, pidellen niitä etukäpälissään (ks. ku-

vaa). Olet ehkä huomannut, miten se käpyä taitavasti kätellessään pyöritellen, nakertaa sitä niin että suomut sinkoilevat sen suusta sinne ja tänne. Ja minkälaiseksi on se käpy tullut, josta orava on siemenet noukkinut? Siitä ei ole jällellä muuta kuin kävyn keskisäijä ja pari latvasuomua (ks. kuvaa).

Tikka ja orava ovat erilaiset, kovinkin erilaiset ruumiinrakennukseltaan. Kun ne tahtovat päästä männyn tai kuusen käpyihin käsiksi, täytyy niiden menetelläkin hyvin eri tavalla. Tikka ei voi pidellä käpyä jaloissaan niinkuin orava. Sentähden se iskee kävyn kiinni ikäänkuin ruuvipenkkiin. Tikalla ei ole teräviä hampaita niinkuin oravalla. Eikä se siis voi purra poikki kävyn kovia suomuja, jotka tiiviisti peittävät siemeniä. Mutta sillä on sen sijaan terävä nokkansa, jolla se hakkaa auki käpysuomut toisistaan ja noukkii niiden välistä pois siemenet.

Mitä tässä olen kertonut, olisit itse voinut huomata todeksi, jos avosilmin liikutit ulkona luonnossa. Jos totutat itseäsi näin tarkkaavasti kulkemaan ympäri metsiä ja vainioita, niin tulet huomaamaan kaikkialla mitä ihmeellisintä järjestystä. Paljon, jota et ennen ole huomannut, paljastuu ihmettelevien silmiesi eteen. Paljon, jota et ennen käsittänyt, rupeaa vähitellen sinulle selviämään. Mutta verrattoman paljon enemmän tulee aina ole-

maan sellaista, jota et tule ymmärtämään ja jonka edessä tulet seisomaan saamatta vastausta kysymyksiisi. Kuinka viisaaksi tulletkin, Jumalan elävä luonto tulee aina sinulle opettamaan, kuinka vähäsen sinä tiedät.

JOHN LINDÉN.

Yrjö, Musti ja Mirri.

Pikku Yrjö:

Mitä Musti sa aattelet?

Virka jo, mitä mietteesi maksaa!

Musti:

Mietinpä, milloin Yrjö jaksaa kummut kulkea metsäiset.

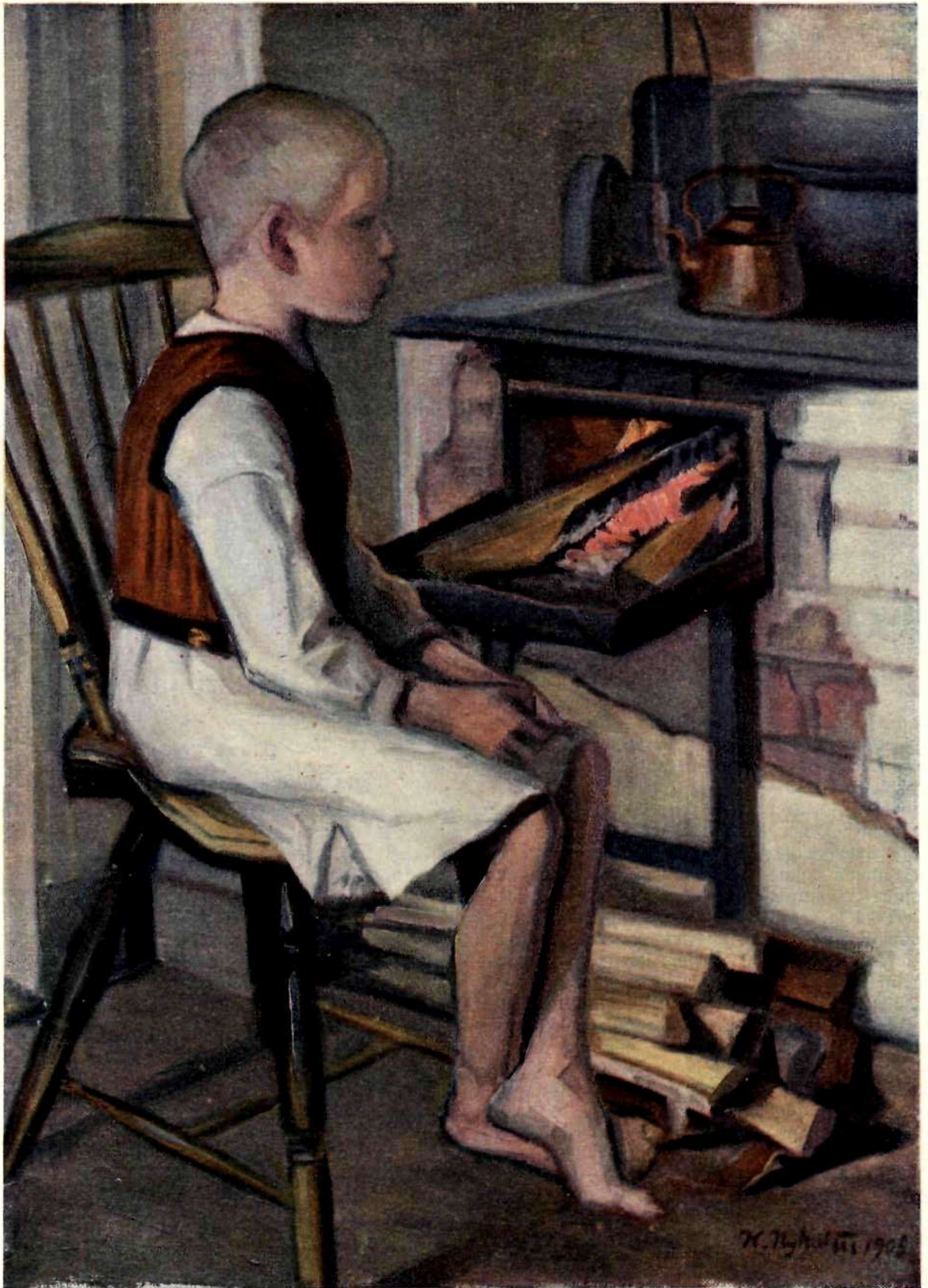
Kuinka kauan se Musti saa miestä sinusta odottaa?

Salolla kun sun pyssysi paukkuu, Musti riemulla silloin haukkuu . .

Mirri (syrjästä)

Nau, nau! Musti on kuollut kenties, ennenkuin Yrjöstä varttuvi mies.

Adagio.

JÖULULAULU.

Samppa Luoma.

(MAIJU).

Laulu.

Piano.

mf Tu - let

tuik - ka - vi taas, i - lo lei - mah - taa lä - pi tum - man, tal - vi - sen yön; tu - hat

f

ää - - - nin en - - - ke - - lit uu - - dis - - taa i - - - ki - - - ar - - - mo - a uh - ku - van

työn: *f* *rit.* On syn - - ty - nyt aut - - ta - ja teil - - le, on

cresc. syn - - ty - nyt aut - - ta - ja teil - - le!^a meil - - - le!

Ten. I o. II Ten. III

„Tänäpäivänä Hän, joka armahtaa,
tuli lapsena Betlehemiin,
tänäpäivänä siitä te riemuitkaa;
ilopäivä on autuisin:
On syntynyt auttaja teille!“

lki-kunnia täyttävi korkeuden,
sekä rauhaa kaikuvii maa,
Isän suosio meillä on armoisen,
overt luoksehen auki jo saa:
On syntynyt auttaja meille.

JOULUKYNTTILÄT.

Eräänä iltana joulun edellä istui Rajalan torpan mies tupansa penkillä miettiänsä vaipuneena. Lapset hiipivät lattialle arkaillen ja puhuivat kuiskien keskenään. Joskus uskalsi kuitenkin rohkein heistä, pieni Antti poika, käydä salaa kurkistamassa tuvan takana olevan kamarin oven raosta sisään. Ja ihmeissään hän sitten kertoi näkemiään uteliaille kuulijoilleen.

„Se vieras herra nosti Saimin istumaan kahden tyynyn väliin“, sanoi hän kerrankin, palattuaan vakoilumatkaltansa. „Ja sitten se otti taskustaan näin pitkän torven, asetti sen pään Saimin rintaan, pani korvansa toiseen päähän ja kuulosti.“

„Mitähän se Saimin rinnasta kuulosti?“ ihmettelivät lapset eneneväällä uteliaisuudella.

„Se kuulosti, että . . . että onko Saimissa henkeä“, päätteli Antti.

Asia oli niin, että lasten sisar, pikku Saimi, sairasti kamarissa, torpan ai-noassa vierashuoneessa. Ja siellä oli lääkäri.

Kun lääkäri oli lopettanut sairaan tutkimisen, asetti hän hänet jälleen hellävaraa entiseen asemaansa lepäämään. Sitten hän istui tuolille sängyn viereen ja katsoi pieneen potilaaseen, katsoi kauan, sanaakaan sanomatta.

„Olet onnellinen, tyttöseni“, sanoi hän vihdoinkin, ikäänkuin haaveistaan heräten, ja nousi ylös tuolilta. Pukiessaan päällysvaatteita ylleen silmäsi lääkäri huoneen vähiä varusteita, ja kun hän huomasi akkunalla pari pystyyn asetettua kynttilää, sanoi hän:

„Joulukynttilöitä, arvaan minä?“

„Niin“, vastasi äiti, „tämä sairas se tahtoi niitä jo näin aikaiseen! Viime vuonna oli hän ensimmäistä vuotta kansakoulussa. Kun hän siellä sai olla mukana kuusijuhlassa, niin tahtoo väen väkeen, että hänet nytkin sinne vietäisiin. Sanoo vielä kutsumansa paraat ystävänsä entisistä koulutovereistaan luokseen aattoilta viettämään, jolloin muka kynttilät sytytetään ja yhdessä luetaan.“

Saimi painoi päänsä tyynyihin, sillä häntä ujostutti.

„Vai niin. Mutta minä toivon Saimille jouluksi jotain vieläkin parempaa“, sanoi lääkäri, sa-

malla kuin astui sairaan luoksi ja oikein kädestä pitäen hyvästellessään lausui: „Nyt hyvästi, pikku Saimiseni — ja“ . . . sanat tuntuivat tarttuvan kurkkuun . . . „rauhallista joulua!“ Hänen äänensä värisi mielenliikutuksesta. Pirtissä isäntää hyvästellessään suhahti hän tälle jotakin korvaan ja lisäsi kuuluvalla äänellä, kuin edellisen jatkoksi: „Turhaa on kuluttaa vähiä varojanne kalleihin lääkkeisiin.“

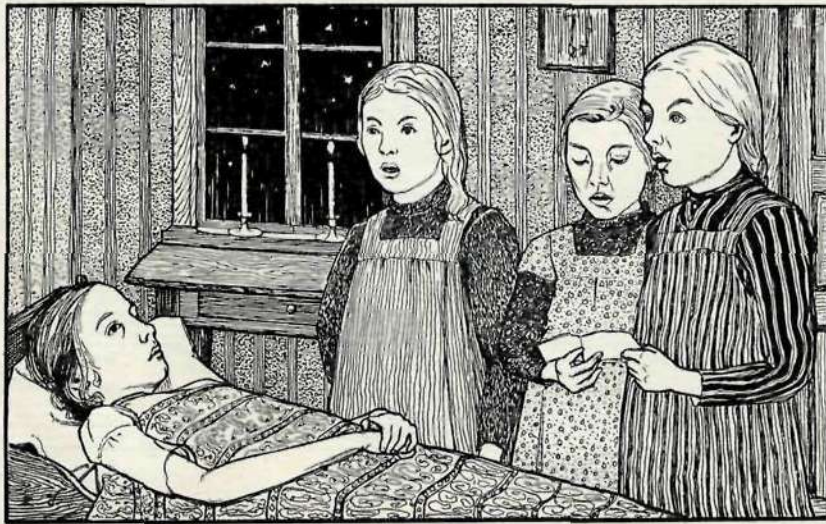
Lääkärin mentyä hiipivät terveet lapset hiljaa sairashuoneeseen. Mutta pirtin penkillä istui isä yksin ja katsoi pitkään kamarin ovea kohti. Sieltä kuului heikkoa valitusta. Viimein nousi hän ylös ja astui muutaman askeleen, mutta pysähtyi epäroiden.

„Ei, minä en voi sitä ilmaista“, lausui hän itsekseen puoliääneen. Otti sitten nauhasta lyhdyn käteensä ja meni talliin, vaikka siellä vasta äsken oli käynyt. Täällä Harmo kaikessa rauhassa pureskeli heiniä pilttuussansa. Taputtuaan hevosta kaulaan, sanoi isäntä:

„Niin, niin, mitäpä sinä tietäisit. Syö sinä vaan, Harmo parka, heiniäsi, että jaksat tukkikuormia vetää umpikelissä. Monta niitä olet jo vetänytkin, mutta pian saanet vetää raskaampaakin kuormaa . . . No, no, ei se sinulle raskas ole, mutta minulle ajajalle si on se raskas . . . raskas?“ toisti hän painolla ja pyyhkäsi karkealla kämmenellään silmiänsä. Harmon illallis-appeeseen pani hän jauhoja kaksi sen vertaa kuin tavallisesti muulloin.

Ajat vierivät edelleen. Monet alkoivat jo varustautua viettämään lähestyvää joulujuhlaa, kukin varojensa mukaan. Mutta Rajalan torpan mies läksi joka aamu Harmon kanssa ajaa kitkuttamaan sydänmaata kohti, mistä he usein vasta myöhään illalla väsyneinä palasivat. Äiti askarteli kotona ja hoiti isomprien lasten avulla pientä taloutta ja sairasta tytärtänsä, joka lääkärin käynnin jälkeen näytti tulevan yhä heikommaksi.

Pitkä on odottavan aika, ja pitkää se oli odotus Saimillekin. Lisäksi tuli sairauden tuottama tuska ja niin monien toiveitten tyhjiin raukeaminen. Rakkein unelmakin, kuusijuhlaan pääseminen, oli hänen täytynyt mahdottomana jättää. Kuinka onnellisia olivatkaan ne lapset, jotka saivat käydä koulua ja

viettä yhdessä lukukauden viimeistä riemuhetkeä valaistun kuusen ympärillä. Ei hän heitä kuitenkaan kadehtinut. Hän alistui nöyränä kohtalonsa alle jättämättä toki sitä viimeistä toivoa, josta äiti oli lääkärille puhunut . . .

Odotettu jouluaatto saapui viimein Rajalan torppaan. Isä ei ollut aamulla mennyt tukkimetsään. Hänen täytyi ajella joulutarpeita kotiin. Kiirettä ja hommaa oli äidilläkin sekä terveillä lapsilla. Nopeasti kului heidän aikansa. Saimille yksin oli tämä päivä pitkä.

Kun ilta vihdoin pimeni, sytytti äiti Saimin kamarin akkunalla ne kaksi keltaista talikynttilää, jotka siinä olivat jo viikkokausia tätä hetkeä odottaneet. Ne paloivat rätisten puujalustoissaan, ja vaikka niiden valo ei ollutkaan kirkas, niin tuntui se kuitenkin hyvin juhlalliselta.

Saimin ihaillessa kynttilöitensä tulivat Saimin entiset koulutoverit opettajansa kanssa. Ne olivat päättäneet käydä ilostuttamassa sairaan ystävänsä aattoilta. Torpan väki otti vieraat ystävällisesti vastaan, ja emäntä pyysi heitä kamariin. Vakavin tuntein seurasi lapset opettajaansa ja pysähtyivät sairaahuoneen ovensuuhun. Kun Saimi huomasi, keitä tulijat olivat, vetäytyivät hänen kalpeat huulensa hymyyn, ikäänkuin hän olisi tahtonut sanoa: „terve tuloa!“

Pieni huone sairavuoteineen ja akkunalla palavine kynttilöineen tuntui lasten mielestä pyhäältä paikalta. He vetäytyivät kuitenkin vähitellen sairaan luo. Ristissä käsin he nyt katsoivat ystävänsä kasvoihin, joista entinen pyöreys ja heleä puna olivat kuin pois pyyhkäistyt. Selvään huomasi, että Saimilla olisi ollut ystävilleen paljon sanottavaa ja paljon heiltä kysyttävää, mutta hän jaksoi puhua enää vain kuiskaamalla.

Kun näin oli äänettömät tervehdykset vaihdettu, ilmaisi Saimi haluavansa kuulla laulua. Kirkkaalla äänellensä heläyttivät nyt toverit kauniin joululaulun toisensa jälkeen, joista sairas näytti oikein ilostuvan. Hän muisti, kuinka hänkin oli kerran ottanut osaa samanlaiseen lauluun ja niin mielellään olisi nytkin sen tehnyt, jos voimat olisivat sallineet.

Vielä luki opettaja joululehdestä kertomuksen, jossa puhuttiin Jeesuksen syntymästä ja siitä kirkkaudesta, minkä paimenet olivat nähneet Betlehemin kedolla. Kertomuksen päätyttyä kysyi hän, haluaisiko Saimi päästä siihen kirkkauteen ja ottaa osaa enkelien ylistyslauluun: „Kunnia olkoon Jumalalle korkeudessa!“

Kun sairas myönsi sitä haluavansa, arveli opettaja, että hänen toivonsa pian toteutuu. Ja se toteutuikin. Käsi äidin kädessä, ystävien ympäröimänä, sulki Saimi silmänsä ikuisen uneen.

Hiljaista oli huoneessa. Kylmänä, liikkumattomana lepäsi pieni matkaaja vuoteellansa, lapsekkailla kasvoillansa iankaikkisuuden totisuus. Hiljaa, äänettöminä seisoivat katsojatkin. Kukin salasi sydämeensä sen mitä tunsii.

Laulettuaan tilaisuuteen sopivan virren ja opettajan pidettyä jälkeen jääneille kauniin puheen, läksivät vieraat kuolinhuoneesta. Ulos tultua kohotti eräs lapsista kätensä tähtikirkasta taivasta kohti, lausuen:

„Katsokaa, kun Saimilla on paljon kirkkaita joulukynttilöitä!“

„Niin lapseni“, vastasi opettaja, „Saimin joulukynttilät eivät nyt enää koskaan sammu.“

Vieraiden mentyä pesi äiti lapsensa ruumiin, kampasi hänen hiuksensa ja puetti hänet vainajan vaatteisiin. Tällöin olivat joulukynttilät akkunalla palaneet melkein loppuun, kunnes niiden sydämet viimein kallistuivat sulaan taliin ja vähitellen sammuiivat. Mutta ylhäällä taivaalla vilkkui tuhansia tulosia, ja kuta pimeämmäksi yö tuli, sitä kirkkaammin ne loistivat.

J. H.

Miksi kuusi Joulupuuksi

Kuusi on pantu joulupuuksi
Juhannus-iloksi koivu.

Kuusi ain' on kukkeana,
Vilussakin vihreänä,
Ei se huoli huolestua,
Pahoillensa ei paneita,
Vaikka talvi vaipan toikin,
Vilun oksille viritti.

Siksi kuusi joulupuuksi,
Ikijuhlahan iloksi,
Kun se seisoi sortumatta,
Vihreänä talven viimat,
Ei yksin ehtoisena
Kylmän, kuoleman kesellä,
Riemun kestävän kuvana,
Jonka joulun on sanoma
Suuri suonut ihmisille.

Taas kun on joulu joutunutta,
Juhla korkea kotona,
Tupaseeni tullos, kuusi,
Katon alle, kaunokainen!
Sydän laita sykkimähän,
Riemusta remuamahan,
Nuoret laita laulamahan,
Vanhan selkä suortumahan!

Soma on kuusi kullat päällä,
Kaunis hoidossa hopean,
Kynttilöitä kyljessänään,
Oksat painossa omenan,
Syy on sykkiä sydämen,
Laulun soida lasten suussa,
Ilon ilmoille kohota
Joulunjuhlan jalona.

SIELUKELLOT.

1-näytöksinen lastennäytelmä.

Kirj. JUHO LAINE.

HENKILÖT:

MATTI } orpolapsia metsäkulmalta.
MARI }
ILVO } kaupunkilaispoikia maalla, tätinsä luona Hirvelässä.
URHO }
SUNTIO eli kirkonvartija.
Hirvelän kartanon ROUVA.

Näyttämö: maantie puiden välissä lähellä Kirkonkylää. Perällä (jos mahdollista) kaunis veräjä. Matti ja Mari tulevat vasemmalta, Marilla eväsnyytti, Matilla nenäliinaan käärittynä taskukello kädessä. Molemmilla liian suuret vaatteet. Kantavat kenkiänsä olalla.

MATTI (näyttää perälle oikealle).

On kirkonkylä tuossa vihdoinkin.
Ja päivä paistaa kirkon ristihin.
Minusta tuntuu aivan niinkuin yhä
Ois täällä juhlapäivä suuri, pyhä.
On huoneet kauniit, siistit ihmiset.
Hyviä mahtaa olla miekkoset.
On kirkot, koulut heillä avoinna.
Se toista on, kuin meillä raukoilla.
Kun näen kaiken ihanuuden tään,
En tunne enää väsymystäkään,
Vaikk' onkin meillä ollut pitkä tie.
Kai sitä täysi peninkulma lie?

(Kuuntelee kelloa korvassaan).

MARI.

Vaan mistä löydämme nyt suntion?
Hän kai se kellonsoittajakin on.

MATTI (viittaa perälle oikealle).

Kas, poikaa kaksi tulee vastahamme.
Me heiltä suntiota tiedustamme.

(Ilvo ja Urho tulevat perältä).

Ois suntiolle meillä asiaa.
Hän missä asuu, meille neuvokaa?

ILVO (näyttää perälle vasempaan).

Mäellä tuossa tupa punainen.
Vaan mitäpä, jos löydättekkin sen?
Käy kerjäläiset turhan matkan sinne.
Ei mitään sieltä tiuku pussihinne.

MATTI (loukkaantuneena).

Me emme kerjää! Sielukellot me
Tulimme hankkimahan äidille.
Kuin tiedätte, on tänään lauantai.
Ja silloin soivat sielukellot kai?

ILVO.

Voi korven pökkö, kaiket viikothan
Nuo kellot tuolla kuuluu vonkuvan!
Jos sielu taikka ruumis kellot saa,
Se mahtaa niille saman vaikuttaa?

MATTI.

Ei ketään haudata tok' ennen voi,
Kuin hälle pyhät sielukellot soi.
Kun malmit kaikuu, ruumis sitten vasta
Voi laata näkemästä, kuulemasta.

(Ilvo ja Urho nauravat).

ILVO.

Ken moista taikaa uskotellut on?

MATTI.

Ken? Äiti itse. Eikä, kelvoton,
Hän ole taikuri?

(Ilvo ja Urho katsovat ivallisesti toisiinsa).

ILVO.

Vaan se on taika!

Ei moista enää usko nyky aika.
Jos kellot soivat taikka eivät soi,
Se aivan saman sielullemme voi!

MATTI.

Vai niin, vai niin? Se minusta on uutta,
Ja kauheaa se lienee pakanuutta?
Sa herjaat kirkonkelloja, sen kuulen.
Sä pilkata voit kaikkea, mä luulen.
Siis sano, onko taikaa rukouskin?

ILVO (ivalla).

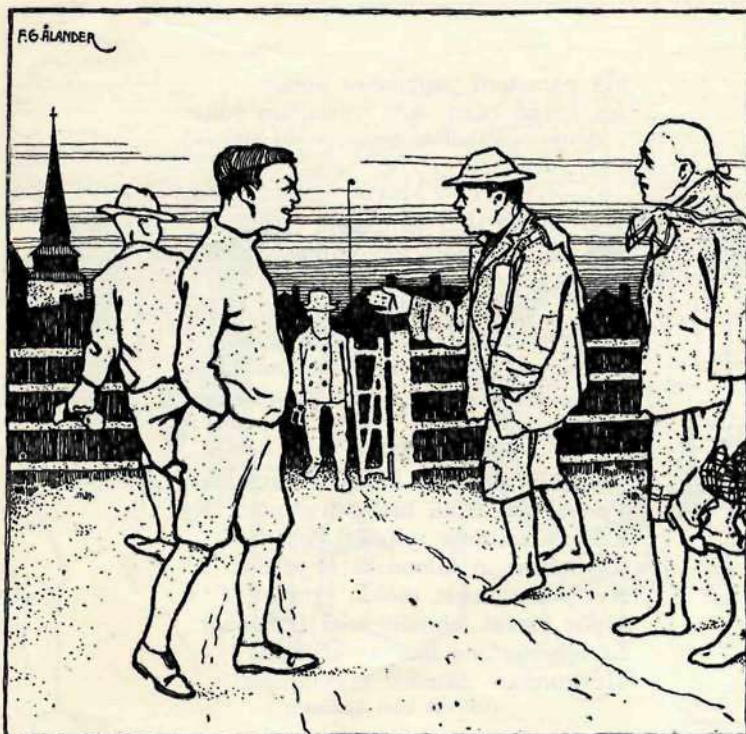
Se vastausta ansaitseeipi tuskin.

MARI.

Ei ole ollut teillä äitiä.

URHO.

Sen mistä tiedät, löntti, päätellä?

MARI (säälän).

Silt' usko puuttuu aivan kokonaan,
Ken rukousta pitää pilkkanaan.

URHO.

Me rupertustas emme viitsi kuulla,
Meit' opetetaan viisaammalla suulla.
Me käymme koulua — —

MARI.

Ei luulla vois.
Ja koulustako aatteet moiset ois?

URHO (repelee Maria).

Pois vätystys, sä lintuinpeljätin!
Sun nuttuus mahtuis vielä veljeskin.

ILVO (repelee Mattia).

Ja entäs tämä — siinä vasta mies!
On pienennetty vanhasta kenties!
Rahasta teitä sopis näyttää kyllä,
Niin kaunista on kaikki teillä yllä!

MARI.

Miks ilvehditte? Ilo kellenkään,
Ei köyhyys ole; kenties näkemään
Sen joudutte.

URHO.

Vai povaillet jo mulle!

MARI.

Sanonpa suoraan: hyvin ei käy sulle,
Jos oitis et sä lopeta sun pilkkaas!

ILVO (ilvehtien Urholle).

Kai noidannuoli iskee vielä nilkkaas!

MARI.

Kyll' omatuntos kerran iskun saa,
Ja nöyrytymään sun vielä pakottaa!

MATTI.

Niin, varmaan teitä vartoo rangaistus,
Ja olkoon siitä teissä parannus!

URHO.

Vai mökötäkös vielä, Jöröjussi! (Tempaa kellon).
Kas, mikäs tää on? Varmaan taikapussi!
(Juoksee Ilvon kanssa vasempaan).

MATTI (rukoillen).

Se isän kello on, sit' älä raiskaa!
(Juoksee Marin kanssa heidän perässään).

MARI (kuliisin takana).

Voi ilkeää — sen tuonne lokaan paiskaa!
(Palajavat näyttämölle).

Voi kuinka paatuneet on pojat nuo.
Se heille vielä rangaistuksen tuo!
Puvusta heidät herraspojiks arvaan.

(Itkevät ja puhdistavat kelloa. Ilvo ja urho ilmestyvät puun
taa kuuntelemaan).

MATTI.

Ei ole koiraa katsomista karvaan.
Kai katupoikia on täälläkin,
Kun tääll' on muutkin tavat kaupungin.

MARI.

Perintö isän kallis, ainut tää!
Noin kuinka kehtasivat ryvettä!
(Kuuntelevat kelloa korvassaan).

MATTI.

Se kaikeks onneks sentään vielä käy,
Ei siinä myöskään muuta vikaa näy.
(Itkevät ja puhdistavat. Suntio tulee perältä vasemmalta, kir-
konavaimet kädessä).

SUNTIO.

No, lapset, mikä hätä teillä on?

MATTI.

Me luultiin tulleen vian kellohon.

SUNTIO.

En tunne teitä. Kenen lapsia?

MARI.

Me? Sydänmaalta, Kolhon torpasta.
Olemme orvot, murhe meitä painaa.
Isämme monta vuott' on ollut vainaa.
Ja eilen myöskin äitikululta kuoli.
Se nyt on meillä huolimme huoli,
Kun ilman sielukelloja hän jää.
Se ajatus meit' oikein hirvittää.
He huomenna jo hänet hautaan tuo. —
Jos osais kirkonvartijan nyt luo!

SUNTIO.
Mä olen suntio.

MATTI (iloisesti).
Oi kuitenkin! (Rukoillen).
Siis kuulkaa pyyntömme nyt hartahin
Ja äidillemme kellot soittakaa!
Tää kello korvaukseks ottakaa.

SUNTIO.
Nyt soitosta ei mitään tulla voi.

MATTI.
No eikö enää kirkonkellot soi?

SUNTIO.
Kas, illalle jo kääntyy päivä tuolla.
Sanomakellot soivat aamupuolla.
Tulitte myöhään.

MARI.
Läksimme jo varhain.
Ja kippasimme, minkä voimme parhain.
Vaan matkalla me kovin väsyimme,
Ja heittäydymme ruohokummulle.
Niin uni petti — —
(Urho ja Ilvo ovat puun takana muuttuneet hyvin vakaviksi
ja alkavat kuivailla silmiään).

SUNTIO.
Eikä ihmeekkään!
Vaan eikö ollut muita lähtemään?
On lapset lapsia — —

MATTI.
Ken tullut ois,
Kun omaisemme kaikk' on kuolleet pois?

SUNTIO.
Mut eikö voisi maanantaihin jättää?

MARI.
Ei; tänäpäivänä aivan välttämättä.
Ei kuuma ilma viivytystä siedä.
Nyt pian täytyy ruumis hautaan viedä.

SUNTIO.
Mä teitä säälin, mutta mitäs voin?
Ei laatuun käy, jos kuinka aprikoin.

MATTI (itkusuulla).
Oi suntiokulta, sentään koittakaa!

SUNTIO (tuumii).
No, voinhan rovasilta tiedustaa.

MARI.
Oi tehkää se! Hän kieltäne ei varmaan —
On kallis hälle sielu äidin armaan!

SUNTIO.
Ma olen matkalla nyt pappilaan.
Te jääkää tähän siksi vartoomaan.

Mä parastani pappilassa koitan,
Jos luvan saan, niin mielelläni soitan.
(Ottaa taskukellon, menee perälle oikealle).

MATTI.
Tuo suntio niin lempeältä näyttää.
Saa nähdä: vielä toivomme hän täyttää.

MARI.
Oi hyvä Jumala, nyt meitä auta,
Ja siunaa meidän äitikullan hauta!
(Ilvo ja Urho näyttävät hyvin liikutetuilta).

MATTI.
Niin, äitimme siis tuodaan hautahan.
Voi, sisko, miltä luulet tuntuvan,
Kun palajamme tyhjään kotohon!
Kai koturikin taloon mennyt on.
Nyt velkamiehet mökin ottavat,
Myös vievät lehmän sekä lampahat.
Ja toisistamme kauvas erilleen
Me kunnan eläteiksi myytäneen!
(Itkevät käsi kädessä).

MARI.
Niin, yksin kyllä jäimme maailmaan,
Vaan äiti käski luottaa Jumalaan.
Tilamme vaikka kuinka kurja ois,
Ei orpoin Isä hylkää meitä pois!
Kun vuosi muudan vielä vieriiä,
Niin itsemme me voimme elättää.
Rukoillen teemme ahkerasti työtä
Ja säästäen, — niin siunaus on myötä.

MATTI (näyttää jotakin tuumivan).
Ei kostaa saisi eikä vihaa kantaa,
Mut poikain työ on työläs anteeks antaa.
Kuink' onnelliset sentään julkeaa
Viel' onnettomain kuormaa suurentaa?

MARI.
Kentiesi mekin heidän sijassaan
Niin piintyisimme mieleen korskeaan.
Kun ylempää ken katselepi toista,
Hän arvelee: saa halveksia moista!

MATTI.
Myös Luoja katsoo ylähältä tuolta,
Vaan hänpä pitää sorrettujen puolta!
(Ilvo ja Urho astuvat esiin katuvan näköisinä).

ILVO.
Olemme kaikki pensaan taakse kuolleet:
Niin onnettomiks emme teitä luulleet,
Niin hyväks emme teitä arvanneet.
Teit' uhkaa hätä, kurjuus, surkeus,
Vaan teill' on turva, toivo, rohkeus.
Tuo todellisuus eteemme kun aukes,
Niin meissä korska röyhkeys jo raukes.
Jos joutuisimme teidän asemaan
Niin vaipuisimme hätään katkeraan.
Siis häveten ja katuin sielustamme
Anomme teiltä anteeks pahuuttamme!

Olemme kesää hauskaa viettämässä
Tätimme luona maalla Hirvelässä.
Jos teidät meidän sijaan pantaisiin
Ja meidät teidän — oikein tehtäisiin!

URHO.

Olette, kuulemme, te turvattomat;
Ja täti, setä ovat lapsettomat:
He kenties teille suovat kotimajan
Ja teistä saavat elon hauskuttajan.
Me neuvoisimme koulutaidot teille,
Te nöyryyttänne, hyvyyttänne meille.
Täst' alkain olkoon pyrintömme pyhä
Hyväksi heikkoin työtä tehdä yhä!
Se nostaa meitä parhain itseämme.
(Tarjoavat kättä Matille ja Marille).
Siis anteeks suokaa, armaat ystävämme!

MARI (iloisesti).

Min onnen hyvyttenne tuonut on!

MATTI.

Mun riemuni on aivan rajaton!

(Suntio ja Hirvelän rouva tulevat perältä oikealta puhe-
len. Ilvo ja Urho rientävät rouvaa vastaan ja jäävät perem-
mälle innokkaasti kuiskailemaan. Rouva näyttää kelloa heille.
Suntio lähenee Mattia ja Maria).

MARI.

Kuin käy nyt? Eihän kielletty lie vain?

SUNTIO.

Nyt hyvin käy, mä soittoluvan sain,
Rovasti lausui: kellot äidillenne,

Kun toimititte, on se onneksenne.
Ken vanhempiaan kuulee, kunnioittaa,
Hänelle aina onnen päivä koittaa. —
Nyt sielukellot kohta kaikuvat
Ja iltakirkkoon kansaa kutsuvat.

(Menee vasempaan).

MARI (Suntion jälkeen).

Oi, kiitos teille, kiitos tuhatverroin,
Sen palkitkohon Herra monin kerroin!

ROUVA

(lähestyy poikain kanssa Maria ja Mattia, jotka niijaavat).

Mä suntiolta teistä kuulla sain,
Pojilta myöskin tuossa tullessain.
He kuvaa mulle kurjuuttanne syvää,
Ja vakuuttavat teistä pelkkää hyvää.
Tilanne sinänsä jo sääliittää, (Näyttää kelloa).
Ja paljon sitä lisää kello tää:
Se onko ollut teidän isällänne?

MATTI.

On ollut — mutta pantiks jää nyt tänne.

ROUVA.

Kai tiedätte, kuink' isänne sen sai?

MARI.

Se kirjoitettu kuorehen on kai?
Hän palkinnoksi sai sen, kun hän kerran
Pelasti hukkumasta erään herran.

ROUVA.

Sen herran luokse vien mä teidät nyt.
Hän isänne on usein kyselty,
Kiitollisuuttaan vielä näyttääkseen.
Sen näyttää hän nyt hänen lapsilleen.
Mä tiedän sen, kun mieheni on hän
Ja isäntänä rikkaan Hirvelän.
Mä sinne vien nyt teidät kasvatiksi.
No, tulette kai tästä iloisiksi?

MARI.

Jumala meitä johtanut on näin.
Hän kääntää aina kaikki parhainpäin.

URHO (Matille ja Marille).

Nyt emme pilkkaa enää rukousta,
Ja meillä on nyt Luojaan luottamusta
Ja rakkautta kanssa-ihmisiin,
Ja säälimieltä kurjiin, kärsiviin.
Oi sisko, veikko, tervetulleet vaan,
Kaikk' elon kevättriemut jakamaan!

(Urho ja Ilvo kättelevät Mattia ja Maria. Kirkonkellot
alkavat soida vasemmalla. Mari ristii kätensä, pojat paljasta-
vat päänsä).

MATTI (juhlaallisesti).

Nyt sielukellot äidillemme soi!
Nyt rauhassa hän vihdoin maata voi!

Esirippu alas.

ALPPIRETKI SYYSPÄIVÄNÄ.

(Kirjeen katkelma).

Luzernissa 2 p. lokakuuta.

Lapsukaiseni!

Matkailtuani parisen viikkoa täällä Alppien ihanassa maassa olen vihdoinkin saapunut Sveitsin sydämeen, Vierwaldstädtin järven seutuville, jossa urheat sveitsiläiset muinoin voitokkaasti taistelivat maansa vapauden puolesta ja jossa Sveitsin mainio vapauden sankari Wilhelm Tell, pelastuneena Jumalan avulla vihollisensa käsistä, suisti maahan isänmaansa sortajan. Kirjoitan nämä rivit Luzernissa, joka on viehättävä kaupunki ja Sveitsin matkailijaliikkeen pääpaikkoja Vierwaldstädtin järven luoteisrannalla. Kaupungin läheisyydessä ovat näet Rigin ja Pilatuksen mainiot kukkulat, joille vuosittain vaeltaa tuhansia ja yhä tuhansia matkailijoita ihaillemaan Sveitsin jylhän ihania alppimaisemia ja levähtääkseen alppien viehättävissä, rauhasissa majaloissa.

Saavuttuani tänne myöhään illalla päilyi Vierwaldstädtin järven pinta kirkkaana kuin peili. Tummansinisellä taivaalla tuikkivat lukemattomat tähdet, joista pohjolan seitsentähtinen Otava tuskin näkyi läheltä taivaanrantaa alppihuippujen lomasta. Syysillan kelmeä kuu valaisi Rigin ja Pilatuksen jättiläishaamuja, joiden tummat varjot kuvastuivat järven kirkkaaseen kalvoon.

Ollapa huomenna kirkas ilma, niin saisi kerran eläessään kohota Alppien huipuille ja hengittää lumitunturien keveää, raikasta ilmaa, niin ajattelin ja toivoin. Toivoin sitä hartaammin, kun kerran ennen, toistakymmentä vuotta sitten, tämä samainen toivo minut petti eikä sallinut sumuisen ja sateisen sään vuoksi nähdä Alpeilta muuta kuin sankkoja sumupilviä.

Tällä kertaa toivoni toteutui. Kun tänä aamuna heräsin, oli ilma mitä ihanin. Reippain mielin kiiruhdin laivarantaan, jossa satoja matkailijoita sa-

mosi Pilatuksen juurelle lähtevään laivaan. Liityin matkajoukkoon, ja pian viiletti mukava matkailijalaiva Vierwaldstädtin järven vienosti aaltoilevaa pintaa.

Mikä ihana retki! Oli sunnuntaiaamu, ja järven rantamilta kaikui kirkonkellojen kutsuva ääni. Ilma oli kuultavan kirkas. Ainoastaan Rigin ja Pilatuksen rinteillä leijaili keveitä sumupilviä. Vaikka oli jo lokakuun alku käsissä, niin oli ilma kuin kesäkuun päivänä meillä, lämmin ja suloinen. Saavuimme viimeinkin Alpnach-Stadin pieneen kaupunkiin, josta alppijuna lähtee Pilatuksen huipulle.

Teki mieli matkailijan viipyä ja tähystellä alppijättiläisen juurella seutua, mutta ei ollut aikaa. Muiden mukana alppirautatien vaunuun vain ja ala matkata pilviä kohti. Sepä on retkeä! Juna kohoaa ja kohoaa, paikoitellen lähes 50 metriä sadan metrin matkalla, jyrkänteiden, laaksojen ja rotkojen yli sekä miltei pystysuoriin vuorensinamiin louhitu- ja pengermiä pitkin.

Retki tuntuu huimaavalta. Pelottaa, että juna voipi millä hetkellä hyvänsä suistua kiskoilta pohjattomaan syvyyteen. Sydän on kylmänä. Veri miltei seisautuu suonissa. Mutta ei mitään hätää. Juna kohoaa verkkaan mutta varmana pilviä kohti. Alas jääpi maa, jäävät kylät ja kaupungit. Ne näkyvät kaukana alhaalla ikäänkuin karttana koulun seinällä. Mutta me kohoamme junan mukana Pilatuksen rinteillä leijailevain sumupilvien läpi yhä ylemmä, kohti kirkasta sinitaivasta . . .

Viimeinkin pysähtyy juna. Olemme vihdoinkin matkamme perillä, kolmatta kilometriä merenpinnan yläpuolella, hohtavan kuulakkaassa auringon maassa. Juhlallinen ja ylevä tunne täyttää mielen. Äänetönnä harhailee silmä läpi sinertävän avaruuden. Ilma on läpikuultavan kirkas. Peninkulmien takaa hohtavat Alppien jäähuiput ikäänkuin muutamain kilometrien päässä.

Lähden rautatienasemalta jalkapolkua vieläkin ylöspäin. Jyrkkä on kivinen porraskäytävä. Oikealla on luja kallioseinä, mutta vasemmalla on vain heikko kaidepuu ja sen takana parin kilometrin syvyys. Yritän kurkistaa alas niinkuin ennen lapsena kotimökin pirtin harjalta. Sydäntä kouristaa. Jalat tuskin nousevat. Siirryn lähemmäksi kallioseinämää ja kiipeän hitaasti yhä ylemmä, korkealle pilvien yläpuolelle. Olen mykkänä ihmetyksestä, äänetönnä luonnon ääretöntä, rajatonta suuruutta silmäillessäni. Ja kaukaa hohtavien lumi-alppien kohottaessa jäisiä huippujaan autereiseen, sinertävään avaruuteen, kohti hehkuvaa, sulattavaa aurinkoa, sulii sydämeni ja sieluni hiljaiseen, hartaaseen Jumalan kiitokseen. — — — — —

Kuinka mielelläni olisinkaan viipynyt kauemmin Alppien eri seutuja ihailmassa, mutta aika kiiruhti pois. Otin kävelyretkeltäni muutamia kasveja ja pikku kiviä teille tuomisiksi pilvien yläpuolelta. Olisinpa halunnut tuoda teille alpeilta lokakuun

Luzern ja Pilatus.

Pilatus-rata.

alkupäivien luntakin, mutta se suli käsiini niinkuin se yleensä suli päivän puolisilla rinteillä. Varjossa se sen sijaan kesti sulamatta koko päivän.

Syötyäni 6¹/₂ markalla verrattain vaatimattoman päivällisen ja piirrettyäni muiden mukana nimeni matkailijain nimikirjaan kiiruhdin lähtevään junaan paluumatkalle. Junamatka tuntui nyt tultulta, ja siksi saatoin nyt tarkastella alppirautatien rakennetta.

Pilatuksen rautatie valmistui 17 vuotta sitten. Se alkaa Alpnach-Stadista Pilatuksen juurelta, joka on 440 m merenpinnan yläpuolella. Radan pituus on

kaikkiaan 4,610 m. Se päättyy Pilatuksella 2,070 m korkeudessa. Perustuksena on graniittimuuraus; muu rakenne on terästä ja rautaa. Kiskojen keskellä kulkee erityinen hammaskisko, jossa veturin ja vaunujen hammasrattaat liikkuvat ja tekevät junankulun tällaisella jyrkällä nousuradalla mahdolliseksi. Laitakiskojen väli on vain 80 cm. Kuhnkin vaunuun mahtuu 32 henkeä. Tällainen vaunu ja veturi painavat yhdessä 12,600 kiloa. Kulkunopeus on 1 m sekunnissa eli siis 3,600 m tunnissa. Keskimääräinen nousu on 38,1 % = 20° 30' ja suurin nousu 48 % = 25° 39'. Matkalla on 7 pientä tunnelia, joista lyhin 10 m ja pisin 97 m pituinen. Koko rautatie on maksanut 2,400,000 markkaa.

Illan lähetessä kiirehti karja alppituntureilta karjamajoille, ja teitä ja vainioilta kuului nuorison iloista huhuilua. Pimetessä tuikkivat Vierwaldstädtin järven rantamilla olevat kaupungit ja kylät ikäänkuin tulisina tähtisikerminä ja loistavimpana niistä tämä herttainen Luzern.

Päättyessäni nämä rivit tämän päivän alppiretkeilystäni ja muistellessani kaukaista kotimaata sekä teitä, armaita lapsukaisiani, sydämeni lämpenee ja mieleeni johtuu runoilijan sanat:

„Huoleti kiiteltköt muut Alpein seutuja kauniiks,
Kauniimpi, kalliimpi on mulle mun syntymämaa!“

Harras tervehdys

ISALTÄ.

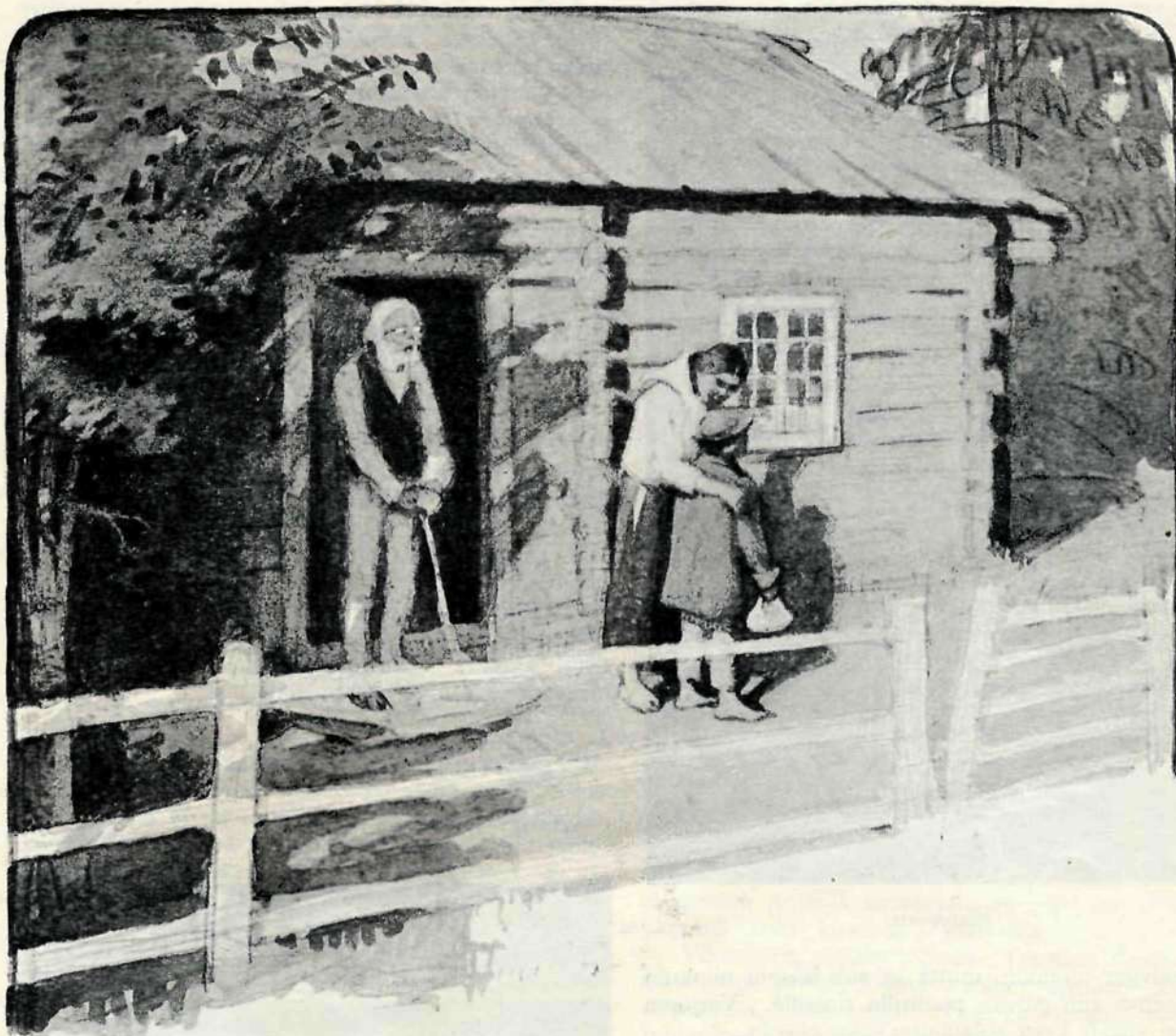
Vierwaldstädtin järvi kuutamolla.

Lievennä talven kovuutta!

Asunto sull' on lämpöinen.
Sa kasvoit kodin onnehen.
Vaan monen köyhän äidin on
Sylissä lapsi alaston,
Ja riipu rikkiäinen vaan
Viluss' on sillä verhonaan.

Ei heillä puuta, leipääkään.
He vaikeroivat hädissään,
Ja silmiin, vaikk' on jäinen sää,
Niin kuuma kyynel vierähtää.
On talvi ihmeen julma mies.
Ja miss' on kurjain kotilies?

Vie näillen onnettomillen
Puutakka, paita puhtoinen
Ja jauhopivo; kutsu he
Välistä tänne luoksemme.
Sen lahjan, jonka heille jaat,
Takaisin sadoin kerroin saat.

Anders G. G. G.

Kotoa lähtevälle.

Sa uuteen eloon astut, lapsi kallis,
Ja taakses jää nyt lapsuus riemuisa.
Vaikk' ijän pitkän Herra sulle sallis,
Et paluutietä sinne saavuta.

Nyt elos kirjan ensi lehden siirrä,
Ja tyhjä viel' on joka seuraava;
Oi säilykööt ne, täyteen kun ne piirrä,
Kuin ensimmäinen, tahrattomina!

Perintö kallein hoida valppahasti,
Ett' ottaa kenkään aarretas ei saa;
Sa uskollinen ole kuoloon asti
Niin elon kruunun Herra lahjoittaa.

Vo'i vieras maailma, nyt jonne lähdet,
Sun ympäröidä onnen hohteella,
Vaan lapsuusmuiston kirkkaat aamutähdet
Sinulle vilkkuu kodin taivaalta.

En kauneutta maailman ma kiellä,
Vaan kauniimpi on koti kultainen,
Sill' uskollisin rakkaus on siellä,
Miss' Eedeni on armaan lapsuuden.

Kun elon myrskyt ympärillä pauhaa,
Niin turvan löydät korkeudesta,
Saat Jumalalta lohdutusta, rauhaa,
Sa Häntä muista murheess', onnessa!

Siis Herran nimeen kotikujan suusta
Nyt ulos astu, armas lapseni,
Hedelmät parhaat poimi elos puusta,
Min tainta vaalittu on hellästi!

TAHRAINEN KÄSI.

Lahatelan pikku Aune — kolmevuotias tytöntyllerö — puuhaili ahkerasti leluineen kamarissa. Äidillä ei ollut tällä kertaa aikaa huolehtia Aunesta. Hänellä oli paljon puuhaa, sillä nyt oli joulunaatto. Aune oli jätetty ypöyksin. Isälläkin oli kiire. Hänelläkään ei ollut aikaa leikkiä Aunen kanssa. Luonnistui se jonkun aikaa yksinkin leikkiminen, mutta ei kauvan. Ennen oli aina äiti ollut mukana ja silloin oli hauskaa. Aune kyllästyi pian ja lähti etsimään äitiä. Keittiössähän se puuhaili posket punaisina ja otsa hikisenä. — Aunen pieni sydän ei oikein käsittänyt, mitä varten nyt niin puuhattiin ja mikä juhla se joulu oli. Äiti ja isä olivat kyllä monasti puhuneet Jeesuksesta ja Hänen rakkaudestaan sekä joulusta, mutta pikku Aune ei muuta käsittänyt kuin sen, että Jeesus on niin hyvä, ettei Hänen vertaistaan ole ja että Hän on lasten ystävä.

Ihmeissään ja ajatuksissaan seisahtui Aune muurin viereen, jossa matalalla laudalla oli astioita. Siihen oli nostettu vasta äsken tullelta otettu pata. Se oli nokinen ja musta. Huomaamattaan kosketti

Aune kädellään sen pohjaa, ja — käsi tuli aivan nokiseksi. Aune piti kättään laudalla eikä heti huomannut, mitenkä tahrainen se oli. Mutta kun hän ojensi kättään ottaakseen äidin tarjoaman lämpimäistortun, pelästyi hän huomattessaan, mitenkä musta oli käsi. Hän parahti väkivaltaiseen itkuun. Äiti otti Aunen syliinsä ja lohdutti häntä. Aune

itki yhä katkerammin. Vasta sitten, kun kaikkien noki oli kädestä pesty, hän vähitellen lakkasi itkemästä.

Äiti vei hänet sitten sylissään kamariinsa ja istui tuolille. Kirkas kyynel vieri hänen poskilleen. Hän katsoi suloisesti pienokaiseensa, ja kuiskasi hänelle joulu-illan hämärtämässä huoneessa: „Rakas pikku Auneni, sinä pelkäsit nokista kättäsi siitä syystä, että sydämesi on puhdas. Siellä ei ole tahrapilkkuja. Puhtautesi kuvastui äsköisessä itkusasi. Kunpa, pulmuseni, aina säilyttäisit puhtautesi. Sielun puhtauden merkinä on ulkonainen puhtaus. Hyvä Jumala! Suojele rakas lapsemme kaikilta tahroilta maailmassa.“ — Näin puhui äiti. Aune kuuli sen, mutta hänen lapsen ymmärryksensä ei käsittänyt mitään siitä mitä äiti puhui. Tuli kuitenkin kerran aika, jolloin hän sen käsitti.

*

On kulunut monta pitkää vuotta. Aune on jo kymmenen vuoden vanha. On taaskin joulunaatto. Siunattu joulujuhla, joka aina on uusi vanhanakin. Paljon on muuttunut seitsemässä vuodessa. Isä ja äiti ovat vanhentuneet ja tulleet vakaviksi, vaativiksi. Entäs Aune sitten? Hänestä on tullut mitä reippain koulutyttö. Tavallisuuden mukaan ovat koulut loppuneet muutamia päiviä ennen joulua. Nyt puuhailee Aune äidin apuna, milloin keittiössä, milloin juosten asioilla, milloin mitään tehden. Suuret hikihelmet virtailevat pitkin otsaa ja poskia aina kaulalle asti. Aunella on kovin kuuma, mutta ei hänellä ole aikaa sitä ajatella, onhan nyt joulu ja joulukiireet. Tämä on ensimmäinen joulu jolloin Aune on saanut yksin koristaa joulukuusen. Onhan siinä työtä! Ja joululahjat sitten. Nekin ovat pantavat kääroihin, erikseen isän ja äidin. Kiire sillä äidilläkin on. Siellä se vaan keittiössä puuhailee, tarvitsepa useasti Aunenkin apua.

Vihdoinkin loppuu kiire. Lähenemistään lähennee se jännittävä hetki, jolloin kuusen kynttilät sytytetään, jouluvirsi veisataan ja joululahjat sinokoilevat ovesta sisälle.

Tuli hetki. Tuossa tulla tupsahti suuri kääro lattialle. Se oli Aunelle. Posket hehkuvina ja ilosta hypähdellen juoksi Aune ja kaappasi kääron nauhasta. Mutta samalla huomasi hän molemmat kätensä olevan aivan nokiset. Hiukan Aune säpsähti, mutta juoksi kuitenkin heti pöydän luo avaamaan kääroänsä. Aune luuli, ettei kukaan huomannut hänen tahraisia käsiään. Mutta äiti näki. Hän huomasi, että Aunen kädet olivat tahraiset, ja että hän vaan hiukan säpsähti ja katsahti ympärilleen, jotta näkikö muka kukaan. Äidin mieleen muistui joulunaatto seitsemän vuotta sitten, ja suuret kyynelkarpalot putoilivat hänen poskilleen.

— Äiti! Mikä sinun on, rakas äiti? — huudahti Aune ja aikoi kiepsahtaa äitinsä kaulaan.

Äiti tarttui Aunen käsiin ja katsoi lempeästi häneen. — Rakas lapsi! Katsohan mitenkä tah-

rainen olet juhlien juhlanan, sanoi hän. Aune säp-sähti taasen, vetäsi kätensä äidin kädestä ja pyyhkäisi niitä valkoiseen esiliinaansa. Sekin tuli tahraiseksi. Aune punastui. Yhä lempeämmin katsoi äiti häneen ja talutti hänet kanssansa tuolille istumaan. Liikutettuna kertoi äiti, mitä oli tapahtunut seitsemän vuotta sitten, kuinka Aune silloin oli peljännyt kauheasti nokista kättään eikä suinkaan tahtonut sitä salata, ja kuinka äiti oli silloin sulkenut hänet Jumalan suojeleviin käsiin.

Silloin ei Aune ollut ymmärtänyt äidin puhetta. Nyt hän ymmärsi.

Äidin kertomusta kuunnellessa vierähti Aunen silmistä kyynel toisensa perästä. Tulvanaan ne tulvivat poskille, leualle ja siitä valkoiselle esiliinalle. Aune muisti nyt, ettei hän ole aina ollut läheskään niin hyvä, kuin olisi pitänyt. Läksyt olivat useasti tulleet huonosti luetuiksi ja koulussa hän oli aina ollut vihainen naapurin Annalle, joka osasi läksynsä paremmin kuin hän. Koulutiellä oli hän katsellut ja nauranut, kun pojat räökkäsivät sution kissaa, vaikka tietysti olisi pitänyt kieltää. Kotona ei tullut aina totelleeksi isää ja äitiä. Joskus oli tullut heille valehdelleeksikin. Eihän ne suuria olleet ne valheet, sellaisia pieniä hätävalheita, mutta nekin olivat rikoksia.

Kun Aunen kädet olivat jo puhtaat ja esiliini muutettu, putoili vielä kyynel toisensa perästä sillekin. Muistui mieleen se Mäkelän Olli raukka, joka oli ollut koulussa niin likainen ja samalla paha poika. Ei Aune tahtoisi tulla sellaiseksi. Ei!

Vasta myöhemmin illalla tyyntyi Aune. Ei tahtonut tulla enää entinen iloinen tuuli, mutta siitä huolimatta tuntui vähitellen siellä sisimmässä niin suloiselta, niin rauhoittavalta. Mistähän se tuli?

Kun äiti seuraavana aamuna aikaisin tuli herättämään joulukirkkoon ja istuutui Aunen vuoteen viereen, kiepsahti Aune äidin kaulaan ja kertoi,

mitä Jeesus oli hänelle tänä jouluna tuonut. Aune oli päättänyt ruveta oikein hyväksi tytöksi. Niin hyväksi kuin syntinen ihminen suinkin voi, ettei isän ja äidin tarvitseisi milloinkaan itkeä hänen pahuutensa tähden. Jeesus, jolla ei yhtään syntiä ollut, oli löytänyt tien Aunen sydämeen ja Aune oli oppinut, että sydämen puhtaus ei osoittaudu ainoastaan sanoissa ja töissä, vaan myöskin ulkonaisessa puhtaudessa.

Liikutettuna puristi äiti rakasta Auneansa rintaansa vasten. Hänen joulu-ilonsa oli nyt kaksinkertainen. K.

SYNTYMÄPÄIVÄ-LAHJA.

Kalervo käveli vihaisin katsein, vaikka huomenna oli äidin syntymäpäivä. Hänellä oli kaksi harmin syytä. Kun kerron ne, ette varmaankaan kovin Kalervo moiti.

Eilen oli hän kaksi tuntia liottanut pitkää purjelankaa puutarhan lamмикossa eikä kuitenkaan siihen ollut ainoatakaan kalaa tarttunut. Sitä paitsi hän siinä onkiessaan sattui luiskahtamaan kylmään veteen. Silloin kastuivat hänen kenkensä, suk-

kansa ja jalkansa aivan polviin saakka. Jos hän olisi mennyt ilmoittamaan sen äidilleen taikka palvelustyölle, olisi hän saanut kuivat sukat eikä siitä sitten olisi ollut mitään. Mutta Kalervo ei ilmoittanut. Hän ajatteli vain onkimista eikä märkiä jalkojaan. Eilen illalla vielä olivat sukat niin märät, ettei niitä tahtonut saada pois jalasta. Ja nyt oli mies-pahan pää niin raskas kuin lyijynuija. — Siinä oli yksi syy Kalervon tyytymättömyyteen.

Toinen syy oli tällainen. Hän tiesi, että äidin syntymäpäivä oli huomenna. Hyvä tuuma lahjoittaa kala äidille täytyi jättää, kun onkimisesta ei tullut mitään. Hän oli sen sijaan tänä aamuna suurella vaivalla pannut kuntoon vanhan jousipyssynsä aikoen antaa sen. Mutta silloin tulee vanha Mari ja sanoa tokaisee: „Oletko sinä höperö, poika? Ei äiti jousipyssyllä mitään tee!“

Kummako jos Kalervo tuskitteli? Eihän hän tietänyt, minkä lahjan keksisi, jota ei Mari sanoisi

mitättömäksi. Hän astuskeli karjakartanon puolelle ja kiipesi ullakkoon, jossa säilytettiin heiniä. Silloin . . . niin, mitä tämä merkitsi? Heinäläjistä hypäsi kirjava kana. Ja sekös vasta kirkui ja kaa-katti! Kun Kalervo uteliaana lähestyi sitä paikkaa, huomasi hän heinissä kahdeksan valkeaa kaunista munaa. Vaikka hänen päätään kivisti, hyppähti hän riemuissaan:

„Olen löytänyt! Nämä lahjoitan äidille!“

Hän kääri heinistä kokoon soman pesän, latoi siihen munat ja laskeutui sitten kiireesti alas kukkia etsimään. Pientareelta löysi hän orvokkeja, päivänkakkaroita ja keltasia voikukkia. Ne asetti hän pesän ympärille. Kyllä se silloin näytti kauniilta! Hän kantoi sen tyytyväisenä entiseen paikkaan. Aamulla varhain kertoo hän sitten asian äidilleen ja vie hänet lahjansa ottamaan.

Mutta toisin kävi. Hellä äiti katseli jo iltasella useasti rakasta poikaansa huolellisin silmin, koeteli hänen kylmiä käsiään ja kuumaa päätään, vieden sitten vuoteeseen sekä antaen hänelle lasillisen vaapukkamehuvettä. Se tuntui Kalervosta hyvältä, mutta taudin tuloa ei se voinut estää. Hän kieppui koko yön vuoteellaan sinne tänne kuumeen vallassa. Aamulla hän ei tietänyt mitään äidin syntymäpäivästä. Kaupungista tuli vanha ystävällinen lääkäri, tutki pojan valtimoa, pudisti päätään ja määräsi suuren pullon lääkettä, joka näytti kauniilta, mutta maistui pahalta. Kalervo hankasi päätään pieneen tyynyyn, näki unta kukkasista ja huuti usein: „Äiti, äiti, kirjava kana ei saa mennä pesään, se on minun!“ — „Ei, ei, kyllä minä ajan sen pois“, lohdutteli äiti, vaikka ei tietänyt, mitä poika tarkoitti.

Niin sairas alkoi vähitellen parata. Kuume katosi, päänpakotus taukosi. Kalervo oli jälleen iloinen ja pyysi leluja sänkyyn. Muutamien päivien kuluttua lupasi lääkäri hänen istua. Ja hän istui, vaikka olikin kalpea ja laihtunut. Säteilevin silmin katsoi hän ulos ikkunasta nähdäkseen hevoset, lehmät, kanat ja kyyhkysset.

„Jos ilmat pysyvät näin lämpiminä, saa poika oleksia hiukan ulkona“, oli lääkäri sanonut. Äiti veikin hänet puutarhaan. Siellä hän ihaili sinistä taivasta, aurin-gonpaistetta ja kukkia. Niin, kukkia!

„Äiti, äiti“, huusi

hän niin äkkiä, että äiti ihan säikähti, „onhan nyt sinun syntymäpäiväsi!“

„Ei poikaseni“, vastasi äiti nauraen, „siitä on jo kolme viikkoa, yhtä kauan kuin pienen Kalervoni sairastumisesta.“

Kalervo mietti hetkisen. „Kuule, äiti“, sanoi hän sitten, „minulla oli sinulle lahja. Se on heinäullakossa.“

„Nyt et vielä jaksu sinne kiivetä, lapseni. Antaa sen olla siellä muutamia päiviä, eihän se kehtää vahingoita.“

Mutta Kalervo tuli niin onnettoman näköiseksi, että äiti pyysi erään vanhan rengin nostamaan pojan ullakkoon.

Kalervo syöksyi heinäläjälle, jonka hän vielä hyvin muisti ja kirkasi riemuissaan. Äidin täytyi kavuta katsomaan, vaikkei hän tällaista kiipeilemistä suositukaan.

Kevyt Kalervo tanssi pesän luona ja huusi: „Äiti, äiti, katso syntymäpäivälahjaasi!“

Mitä sitten äiti näki?

Irtonaisessa pesässä heinillä oli kuusi pientä piipittävää kananpoikaa. Seitsemännestä munasta pyöreä eläin juuri ulos pyrki. Kahdeksas muna oli halennut eikä siitä voinut poikanen kehittyä. Kirjava kana seisoi pesän vieressä ja oli kovin vihainen, sillä se pelkäsi, että siltä riistetään poikaset.

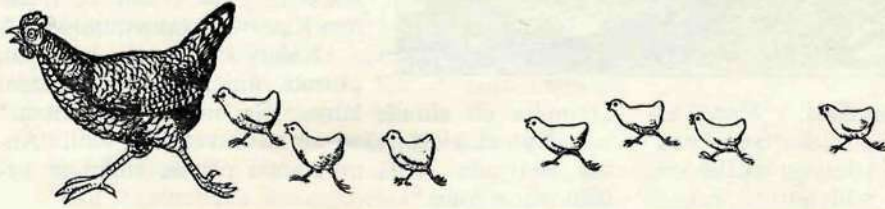
„Niin, äiti“, Kalervo vakuutti, „tässä on teke-

mäni pesä ja löytämäni munat. Mutta niistä on nyt tullut kananpoikia. Eikä kukkia ole enää.”

Äiti huomautti, etteivät kanat rakasta kukkais-kaunistuksia.

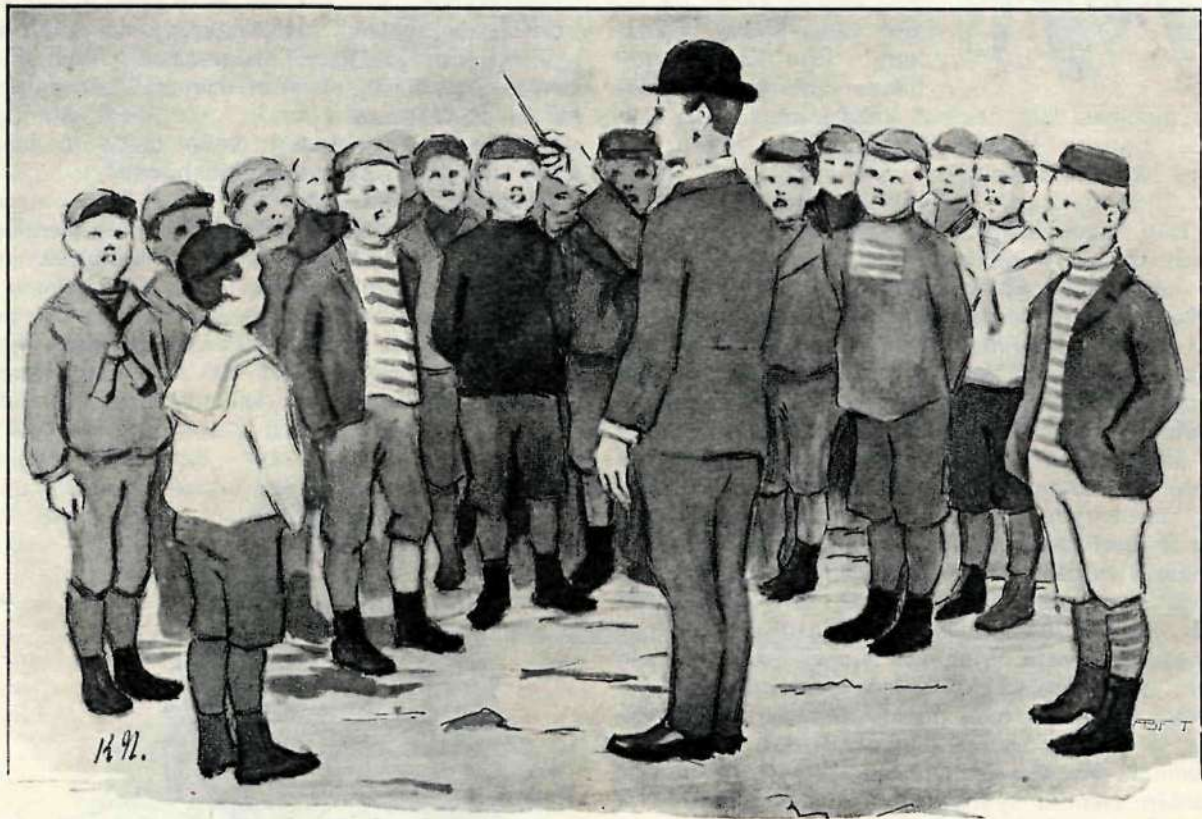
Renki otti sitten kanan, vaikka se räpyttikin

kovasti siipiään, ja äiti vei pesän. Yhdessä he auttoivat Kalervon tasaiselle maalle.

Alhaalla annettiin kirjavalle kanalle hyvästi ruokaa. Se oli näet niin uskollisesti haunonut pesänsä, ettei ollut malttanut ruokaakaan etsiä; siitä syystä oli se yhtä laiha kuin Kalervokin.

Seitsemästä pienestä kananpojasta tuli seitsemän kirjavaa, kaunista ja vahvaa eläintä, kolme kukkoa ja neljä kanaa. Äidille on myöhästyneestä syntymäpäivälahjastaan ollut paljon iloa.

KOULULASTEN LAULU.

(Ateenalaisten laulun sävel).

Onnellista on kulkea tiedon polkua nuorna,
laulua syntymämaan oppia laulelemaan.
Raittäihin mielin aamuin kiiruhdamme me kou-
luun,
riemuitten illalla taas riennämme äitimme luo.
Laiskuus, velttous pois! se määrämme ainai-
nen olkoon,
rintamme täyttäköhön into ja rakkaus suur'!

Hennot, pienet vielä me oomme, mut taimitkin
puuksi
vankaksi, suureksi saa, myrskyssä seisoa voi.
Varttuu vartemme – silloin vuoro, aika on meidän
suojata muistoja maan, täytellä toivoja sen.
Tiedot ja taidot, intomme, toimemme, lem-
pemme lämmön
äitimme armainen saa, Suomemme syntymämaa.

I. P. V.

Joki-neito ja Jänö-herra.

Kuvan kumman äsken näin,
kun ma viertä salon
astuskelin mietteissään
hohteess' iltavalon.

Kukkaseppel otsalla
tanssi neiti Joki;
Jänö-herra pehkosta
saapui: „Saanhanki tuki?“

„Saanhanki tulla tanssihin?
Vastatkaa jo: saatte!“
„Kyllä“, lausui neitonen,
„kiinni ottakaatte!“

Tössy-kourat suorana
koht' on Jänöksellä;
Joki väistyy nauraen
Jänön jäykkyydellä.

Käykää lapset katsomaan
metsän kukkais-tieltä,
onko Jänö Joen jo
kiinni saanut sieltä!

Kirnun ääressä.

Mamman tytti, valkotukka,
Sinisilmä ruusunkukka,
Aurastavi lauleskellen,
Männänvartta liikutellen.

Päivä kultaisena väikkyy,
Tuvan lattialla läikkyy.
Aunin luona sirkka soipi,
„Kissä“ pankoll' unelmoiپی.

Nokkelasti mäntä liikkuu,
Tytön hento varsi kiikkuu,
Puna leikkii poskilla,
Letti leiskuu hartehilla.

Kerma kuohuu kuni koski,
Pirskeen sai jo tytön poski.
„Pois — tai silmillensä saapi!“
Näin hän mulle virkahtaapi.

Yhä nousee, laskee mäntä,
Mut mä katson, katson häntä,
Katson pientä, sievää kättä,
Noiin kun liikkuu väsymättä.

Näin hän puuhaa lauleskellen,
Äitikultaa avustellen —
Pöydällä jo puolisisäna
Voit on nuori valmihina.

Kaarlo Hammar.

KALASTUSRETKI.

Nyt saa - ris - to - - hon sou - - taa tää lap - si - par - vi rie - muissaan, ja saa - liin run - saan
nou - - taa ja lau - - laa i - - lois - - saan, hal - loo! Ja kais - lik - - ko - hon pääs - tään yl' laa - jan lah - den -
pou - ka - man ja hau - et, lah - nat näh - dään nyt siel - lä pois - ki - - van, hal - loo! Nyt las - kem - me ran - ta - han
ki - saa - vat kiis - ki - set,
kierrämme a - pa - jan saa - ri - en suo - ja - han, nie - mi - en ne - nä - hän, naa - raam - me nuot - tam - me, ve - däm - me verkkom - me
molski - vat muje - het. Ää - ne - ti liikum - me, kiedomme nuottaamme kuo - reet ja kam - pe - lat, si - - la - kat, sa - la - kat,
saa - lii - neen. Taas hei - täm - me nuot - tam - me, kierräm - me a - pa - jam - me. Kas 1 2
sor - vat - kin. Nyt naa - raam - me nuot - tam - me, ka - saamme ka - la - sem - me. Nyt saa - ris - tos - ta
tuo - vat nää pie - net päi - vä - - palk - kan - sa, ja rie - mu - - lau - lut soi - - vat; oi ret - - ki hu - pai - - sa, hal - loo!

1:nen liike (1 ja 2 säejakso): Lapset marssivat parittain sisälle, istuutuvat lattialle ryhmiin, jotka kukin muodostavat veneen, ja jäljittelevät soutamista.

2:nen liike (3:s säej.): Äkkiä nousevat he ylös, muodostavat piirin, heittävät ja vetävät nuottaa laulun sanojen mukaan.

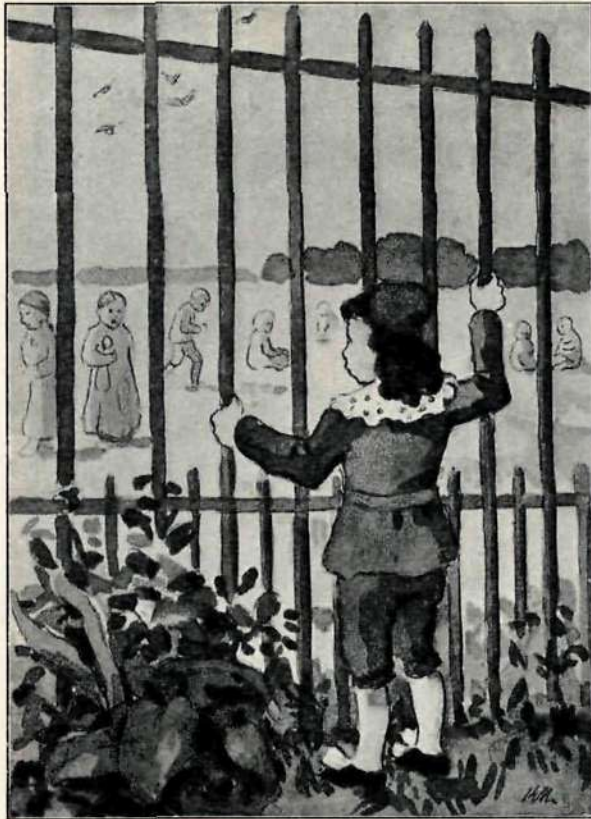
3:s liike (4:s säej.): Ensimmäiset säkeet laulavat he hiljaa, osoittavat sormellaan piiriin ja juoksevat varpailaan ympäri. Loppusäkeitä laulettaessa vetävät he taas nuottaa ja kokoavat kaloja.

4:s liike (5:s säej.): Lapset muodostavat taas veneet ja soutavat kotiin. Viimeistä säettä laulaessa taputtavat he käsiään. Veneissä voi olla lippu perässä.

Spring 1910

W. H. ...
V. 130

Dimitri.

Dimitri, poikanen tummakutri,
kirkas-silmä ja purppuraposki,
salaa katseli kaibomielin
raosta kukkivan puiston aidan.

Maantien vierellä nurmikolla
hälisten leikkivät toiset lapset,
herraslapset ja köyhät lapset
siskoina riemuten rinnatuksin.

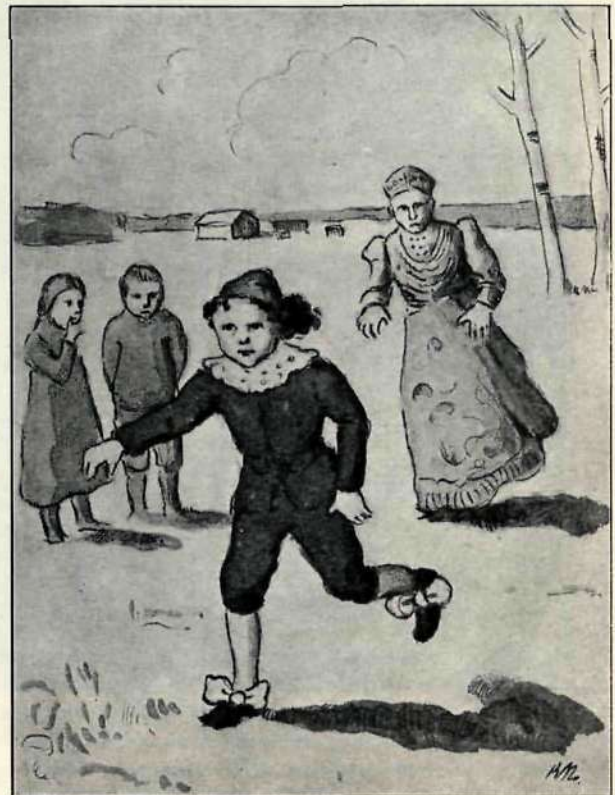
Miksikä Dimitrin pikkaraisen
täytyi kaiboten poissa olla?
Miksikä leikki hän yksiksensä
hienossa lasten kammarissa
taikka puistossa käyskenteli?
Jos hän uloskin joskus pääsi
seurassa ankaran hoitajansa,
täytyi astua arvokkaasti
tieltä syrjähän suistumatta.
Miksikä hän oli aina vanki
toisten leikkien riemutessa?

Dimitri pikkunen, hän ei tiennyt,
ett' oli heimoa ruhtinasten,
hienon hienoa, ylhäisintä.

Ei hänen sopinut lähennellä
lapsia kansan kaikellaisen . . .

Dimitri moisesta viisi huoli.
Häll' oli niinkuin toisillakin
lapsilla lapsen vilkas mieli.
Milloin hoitajan silmä vältti,
salaa, niin jotta hapsset häilyi
juoksi hän leikkihin nurmikolle.
Hauskoja siell' oli toverit kaikki,
Hulikki, äitinsä kotivalo,
sentään parahin ystäväistä.
Hyvä oli Hulikki, parempi häntä
sentään Hulikin pikku possu,
sininen, sievä ja kippurahäntä.
Dimitri possua sormin syötti,
jotta se vahvaksi vaurastuisi.
Sitten hän usutti koiransa kimppuun
possun perästä porhaltamaan.
Oi, miten lystiä olikaan nähdä
posliinipossun ja hopeakoiran
juoksevan pengertä perätysten!

Raosta kukkivan puiston aidan
Dimitri katseli. Hulikki taasen
leikitsi nurmella possunensa.
Innolla, puoleksi itkusilmän,
Dimitri pinkasi hoitajan luoksi
tahtoen lähteä ulkosalle.

Läksivät. Dienosti vaatetettu
„ruhtinas“ asteli arvokkaasti
seurassa ankan hoitajansa
lyhyin askelin pepsutellen.
Mutta poikasen mieli lentä
niityn nurmea, pengertä pitkin
luokse Hulikin leikkilöihin.

Tultua kohdalle lapsiparven —
äkkiä poikainen juoksuun syöksä.
Ennenkuin hoitaja sen edes keksi,
oli jo karkuri matkan päässä.
Siitäköks koitui kilpajuoksu!
Poikainen juoksi ja tukka löyhki,
juoksi ja lankesi, nousi ja juoksi
huohotellen ja hehkuposkin.
Hoitajabeitukan helmat heiskui,
liehui pyntätty vaateparsi
poikasen perästä ponnistaissa.

Dimitri aivan Hulikin luoksi
oil jo saapumassa, aivan
yritytti tyttöhön kiinni käydä,
ottaa pienistä kätösistä
pyörätellen ja riemuellen.

Silloin syöksähti tuulen puuska
pitkin kenttiä, kaataen lapset.
Kumpikin istuen vastatusten,
oudosta puuskasta hämmenneinä,
katseli toistansa silmästä silmään.
Kohta hoitaja saapui luokse,
sieppasi Dimitrin kiikheästi
käsipuolesta, myötään vieden.
Eik' ole nähtynä siitäpäivin
seudulla pikku ruhtinasta,
joka niin palavin mielin pyrki
leikkiparvehen kansanlasten.

Lauri Soini.

Vuoden lopulla.

Vuodet katoo joutuissaan,
Herran hyvyys pysyy vaan.
Hänen hellä silmänsä
Valvoo yöllä, päivällä.
Joka aamu uusi on
Rakkautensa rajaton;
Isän-kädellensä Hän
Ohjaa kaiken elämän.
Myöskin mua, lastansa,
Holhoo rakkautella.

—n.

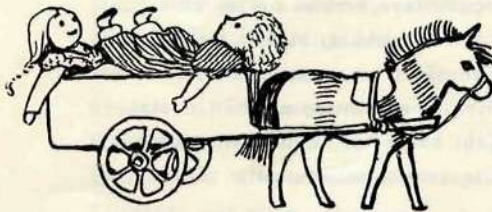
Vielä on Hilja „pikkunen tyttö“, Hiljall' on nukkeja Laina ja Lilli,
Äidin ainoa „syli-mytty“. Pikkuset rattaat ja puuhupo Villi.
Hiljalla tuutukin itsellä on, Villi nyt juoksee, sievä on tie,
Mummo on tuutija verraton. Kirkkoon se Lainaa ja Lilliä vie.

Lehmät on syömässä pöydän alla,
Villin tiuku se on Helunalla.
Mutta nyt Villi tiukunsa saa,
Laina ja Lilli kun matkustaa.

Laina ja Lilli jo palata voipi,
Kotona Villin tiuku jo soipi. —
Matkahan Lainaa väsytti kai,
Lilli jo rattailla nukkua sai.

Mummo ja Lilli nyt leikkiä saapi, Nukkuos, enkeli suojelepi —
Äiti kun Lainaa nukuttaapi, — Hiljankin silmä jo pieneneepi.
Hiljan tuutussa yhtenä saa Lainaa ja äitiä väsyttää,
Laina ja äitikin uinahtaa. Mummo tuutii ja piispittää.

Hertturi E.

Sankari-räätäli.

Räätäli se istuu pöydällä
 Kangas neulottava näpissä;
 Rovasti saa siitä mustan takin,
 Housut, västin, sievän patalakín.
 Neula vilkkaa, säije suihkaa myötään,
 Räätäli' ei sois häirittävän työtään...
 Säije suihkaa, huonehess' on helle.
 Ompelijan nenä kärpäselle
 Houkuttava herkku on, se sille
 Lentää, haukkaa, kiusan mestarille
 Tyhmän tekee, mutta tää sen kostaan,
 Sivultansa mittapuun hän nostaa —
 Iski kärpästä, se maahan syöksä,
 Elo armas muuttui sille yöksi.

Räätälipä jutun kertoi tälleen:
 „Mulle onni sattui tänään jälleen;
 Outo muukalainen meille tuli,
 Jotta ilma vonkui „suri, suri“.
 Päälleni tuo mieronreuhka hyökkäs,
 Pistimensä rintahani työkkäs.
 Vaan en moista kärsiä ma voinut.
 Nyt on hälle kuolon kello soinut,
 Sormeni kun hiukan häneen koski,
 Siitä kalpeni tuon ruojan poski.“

Siitä päivin taru moinen kulki
 Maailmalle kertoellen julki:
 „Räätäli jos sormin kajoo kehen,
 Hänpä joutuu heti turpeeschen.“

Syttyi sitten peloittava sota,
 Saatiiin monta kovaa tappiota;
 Valtakunta oli kukistua,
 Väki kaikki multaan mukistua.
 Kuningaspa kummat kuulla saa,
 Räätälimme maineen oivaltaa,
 Häitä maalleen pelastusta uottaa,
 Heti luokseen päättää hänet tuottaa.
 Vaan hän vastaan tinkii pitkän tovin:
 „Tuskinpa ma soturiksi sovín.“
 Sankaripa viedään väkivetoon.
 Ihmeín kaikki katsoo tähän petoon.

Lausui kuningas: „On voiton hetki
 Tullut nyt, tee, urho, maineretki!
 Oman ratsuni ma annan sulle,
 Sankarille kansan valitulle.“
 Räätäli se väittää: „enhän pysy
 Ratsun selässä, kun alkaa ryy.“

Mies se satulahan kyörätään,
Miekka laaja vyölle nyörätään.
Ratsu juosta alkaa; urho huutaa,
Etsii katsein tieltä turvapuuta.
Tuossa töröttääkin virstanpylväs,
Siihen sylin tarraa sankar ylväs.
Mutta puu on juureltansa mätä,
Irtoaa ja kun ei sitä jätä
Ratsastaja, tukki tulee mukaan...
Kyytiä ei seurata voi kukaan.

Ratsu kohden sotarintamaa
Kiittää, viholliset vavahtaa,
Säikähtyen joka rinta sykkii,

Urho uus kun syliss' suuri tykki,
Kiivaan mielin kiittää niinkuin tuuli.
Vihollinen hiideks häntä luuli,
Pakoon rientää minkä ennättää;
Räätilinkin ratso lennättää
Hoviin jälleen ripsakinta laukkaa,
Raudat helkkää, kaviot ne paukkaa.
Urho oli tehnyt täyttä totta,
Jublasaatto vastaan hänet ottaa.
Linnaan laitetahan kestit oivat,
Kunniaksi urhon laulut soivat.
Prinsessan hän puolisoikseen saapi,
Linnessa nyt uljaas asustaapi,
Kaikki hälle parhaan arvon antaa,
Sankar nimen maine kauas kantaa.

KATEUS.

Pikku Suoma oli äitinsä kanssa Helsingin kauppahallissa. Siellä näki hän eläviä kampela-kaloja.
— Miksi niiden suu on väärässä pään alla? kysyi hän säälien.

— Kateus sen aikaansai, vastasi kalakauppias. Pienenä ollessaan kampela kerskui uimataidollaan.

Vilkas särki oli valmis kilpailemaan. Ja kilpailu pantiin toimeen Porkkalan edustalla. Jörö ahven seisoi lippu kädessä salmen toisella, säynäjä toisella puolella. Kilpailijat olivat rinnatusten ahvenen lipun kohdalla. Yks kaks kolme! komensi ahven. Vimmatusti potkien syöksi kampela eteenpäin. Mutta vilkas särki pääsi edelle ja oli ensimmäisenä perillä. Siitä kampela vihastui ja väänsi niin ankarasti suutaan, että se jäikin syrjään ikipäiviksi.

AHON EINON ENSIMÄINEN KOULUPÄIVÄ.

ei, pikku nulikka! Äläpä siinä istu tirkistelemässä, vaan lähde kouluun sinäkin. Siellä kyllä saat parempaa tehtävää!”

Näin huudahti eräs ohikulkevista kansakoulupojista pienelle Eino Aholle, joka äitinsä työhön lähdettyä oli avannut kadunpuoleisen akkunan ja istunut sen viereen sivukulkijoita katselemaan.

Iloisella naurulla palkitsivat koulupojat toverinsa tyhmän sukkeluuden ja jatkoivat matkaansa.

„Olisipa vain äiti kotona, niin kyllä tulisin ja näyttäisin, etten ole mikään nulikka”, sanoi Eino itsekseen.

Hän oli, nähkääs, uljas poika, joka ei suinkaan ottanut ilmaiseksi loukkauksia. Mutta hän oli myöskin hyväsydäminen, joka varsin pian antoi anteeksi ja unohti. Niinpä hän nytkin hyvin sukkelaan sai hyväntuulensa takaisin. Mutta jotain tuosta poikain pilasta sentään hänen mieleensä jäi. Hän rupesi ajattelemaan koulua. Tuolla kohosi sen uljas kartano vähän matkan päässä. Eino näki selvään katon ja savupiiput. Hän oli usein kulkenut sen ohitse. Oli tirkistellyt sen pihallekin aidan raosta ja nähnyt siellä ison joukon poikia ja tyttöjä leikkimässä. Einoa oli kovasti haluttanut mennä mu-

kaan. Hän nimittäin leikki hyvin mielellään ja rakasti iloisten toverien seuraa.

Tuolla kadulla tuli taas pari koulupoikaa kirjat kainalossa. Ne olivat Yrjö ja Mikko Vanhala. Kyllähän Eino ne tunsu.

„Päivää”, huusi Eino heille jo kaukaa. „Kouluunko mennään?”

„Niin”, sanoi Yrjö. „Etkö sinäkin tule? Tänä on siellä sisäänkirjoitus ja tämä Mikkokin tulee alkamaan. Sinähän olet Mikon kanssa saman ikäinen.”

„Minä täytin viime kuussa seitsemän vuotta”, sanoi Eino.

„No, sittepähän kyllä ikäsi puolesta pääsisit”, sanoi Yrjö, ja pojat jatkoivat matkaansa.

Mutta nyt rupesi Eino tekemään kovasti mieli kouluun. Jospa äiti vain olisi ollut kotona. Mutta hän tulee vasta illalla. — Mutta voisihan hän mennä, vaikka äiti ei olekaan kotona, ajatteli Eino, joka alituisesti yksin ollen oli tottunut ominpäin toimimaan. Ei äiti varmaankaan olisi siitä yhtään pahoillaan. Päinvastoin oli hän aina mielissään, kun Eino teki jotain hyvää. Ja kouluun meno on tietenkin oikein hyvää, koska niin paljo lapsia sinne menee.

Tuolla tuli taas poikajoukko. Nekin olivat kouluun menossa. Eino tunsu heistä muutamia.

Nyt ei Eino enää epäillyt, vaan päätti hänkin mennä kouluun. Nopeasti sulki hän akkunan ja rupesi laittautumaan. Ensin pesi hän kasvonsa, kampsu tukkansa ja sitte veti pyhätkin ylleen. Näin tapasi äitikin tehdä, kun jonkekin lähti. Mutta nyt tuli pula; hänellä ei ollut kenkiä. Ja avoaloin ei voinut mennä, sillä kaikilla pojilla oli ollut kengät. Olihan hänelläkin kengät, pahanpäiväiset risat, mutta ne oli äiti tänä aamuna vienyt suutarille korjattaviksi.

Eino seisoi hetken neuvotonna, vaan pian keksi hän keinon. Hän päätti lainata äidin kengät. Ne olivat tosin isot hänen pieniin jalkoihinsa. Mutta se ei Eino mielestä mitään haitannut, kunhan vain kengät olivat. Hän oli usein nähnyt poikain käyttävän yhtä isoja kenkiä, ja olipa hän itsekin joskus ennenkin esiintynyt äidin kengissä.

Nyt oli Eino mielestään valmis koulupoika ja aikoi lähteä. Mutta silloin hän muisti, että kirja vielä puuttui. Tuolla hyllyllä oli kaksi isoa kirjaa. Ne olivat raamattu ja virsikirja. Eino mietti vähän aikaa, kumman niistä ottaisi. Hän otti virsikirjan, sillä se oli vähän pienempi. Ja niin hän meni.

„Pojat, tuolla tulee lukkari”, huudahti muudan viidesluokkalainen, kun Eino Aho virsikirjoineen saapui koulun pihalle.

„Todellakin! Ja lienee aika hyväkin, koska on noin pulsa kirja”, liitti siihen toinen.

Ja tuota pikaa kerääntyi Eino ympärille iso poikalauma.

„Kuuleppas, pikku mies! Laita rattaat tuolle kirjalleni, niin voit sitä helpommin kuljettaa”, sanoi eräs neljäsluokkalainen.

„Mutta katsokaapa! Hänellähän ovat sukset, vaikka ei ole lumen hiventä”, huusi muudan pitkä-

säärinen kuudesluokkalainen nauraa ja osotti Einoon jalkoja.

„Sinä erehdyt, Kalle! Kyllä ne ovat kengät, vaikka niihin on pantu kasvaman varaa, jos näet koulunkäynti sattuisi venymään kovin pitkäksi“, sanoi Yrjö Vanhala, joka sattumalta tuli paikalle ja näki, mihin ikävään asemaan pikku Eino oli joutunut.

Koko poikajoukko räjähti nauramaan, ja Kalle vetäytyi häveten syrjään. Hän oli nimittäin hyvin huolimaton ja laiska oppilas, jonka tähden oli usealle luokalle jäänyt kahdeksi vuodeksi.

„Hävetkää toki, pojat, kun olette noin halpamielisiä! Semmoistako teille täällä opetetaan?“ sanoi Yrjö sitte toisille Einoon kiusaajille.

Ja pojat itsekin nyt huomasivat olleensa hyvin tyhmiä ja ajattelemattomia. Toiset pyysivät Einolta anteeksi pahan käytöksensä ja lupasivat tästä lähtien olla hänelle hyviä toveria. Toiset taas kokivat muulla tavalla Einoa hyvittää.

Pikku Antero.

Nelivuotias Antero paperileijaa ylös laskevi, lennosta riemuitsee. Kuin kevyttä lastua tuuli se heijaa, vaan Antero rihmasta ohjailee.

Pieni Antero, vielä se vastais-aika sun ohjaustaitoas tarvitsee, kun töihin vaativi elämän taika ja tekosi leijana liitelee.

Noin hillitysti jos silloin väinen tekos' ohjia taiten hoitelet, on kulkusi kaugis, loistavainen, ja miehen arvon jo ansaitset.

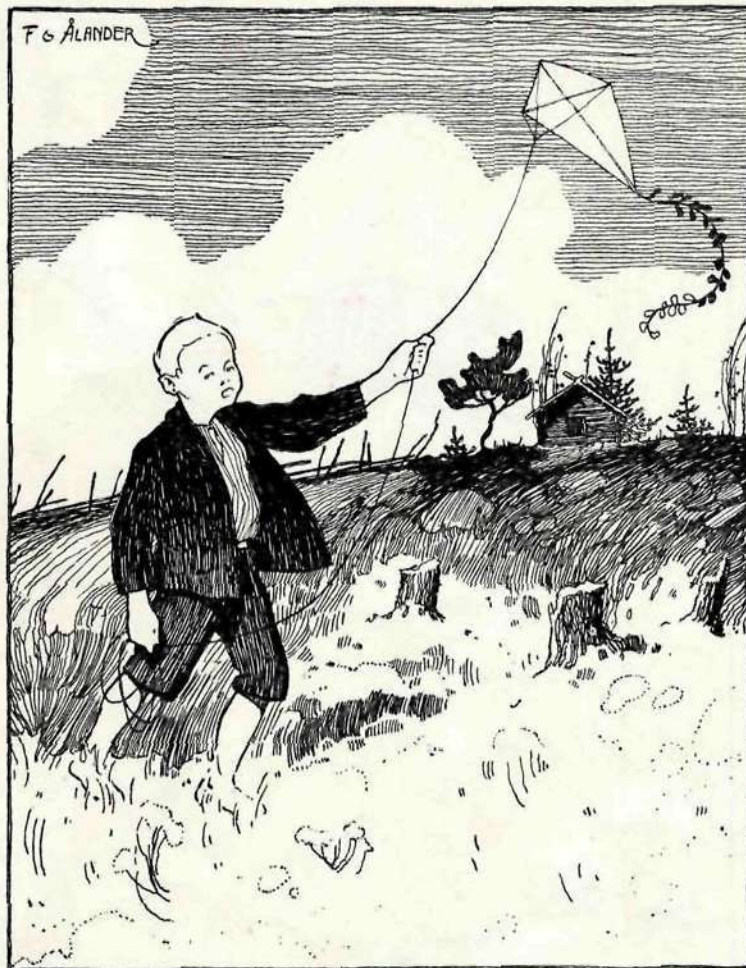
Dilja Liinamaa.

Mutta jo soi kello, ja kaikki riensivät sisälle.

Yrjö saattoi Einoon toisten ensiluokalle pyrkijäin joukkoon, kun oli ensin vapauttanut hänet tuosta kovanonnen kirjasta.

Ja niin tuli Eino Ahosta kansakoulun oppilas.

Kun äiti illalla tuli työstä kotia, oli hänellä Einoon kanssa pitkä keskustelu, kuten voitte arvata. Se päättyi kumminkin hyvin. Ja kun äiti sinä iltana siunasi pikku Einoon nukkumaan, rukoili hän myös siunausta hänen koulunkäynnilleen.

Iltalaulu Valkolle.

Pulí, pulí, Valkko!
Nyt on Valkko väsynyt,
Hntti antaa ruokaa nyt.
Niin, — pulí, pulí, Valkko!

Kauan oot jo juossut —
Sehän Valkon kohtalo —
Sulle se on liikaa jo.
Niin, — vanha, vanha Valkko!

Paahtoi kuuma päivä —
Turkki päälläs kuuma on —
Puri paarma armoton.
Sua — hyvä, vanha Valkko!

Pulí, pulí, Valkko!
Käyhän tänne talliin vaan,
Sinut sinne viedä saan.
Nyt hyvää yötä, Valkko!

Nuku, nuku, Valkko!
Päättynyt on päivän työ,
Levon sulle suopi yö.
Kas niin, sä vanha Valkko!

Nähhös unta somaa:
Syöddä vaan. Ja selässä
Pitää pikku pilttiä,
Sun ystävääsi omaa.

Suom. Ilta f.

JOULU-UKKO palaa joulu-aamuna kontti tyhjänä lahjoja jakamasta. Hän on väsynyt, mutta iloitsee siitä, että on voinut toimittaa niin paljon riemua lapsille. Viimeisiä antimien riipeitä heittää hän rakkaasti ilman lintusille.